

19 MAYIS

SAMSUN KÜLTÜR DERGİSİ

Sayı : 61

Cilt : 6

*Samsun Halkevi adına
iki ayda bir çıkar*

2 inci Kânun

1 9 4 3

İÇİNDEKİLER

Vurgunculuk, Zenginlik ve Köylü . . .	F. ANKARA
Yalvarış (Şiir)	N. ESİN
Ülkü ve Gençlik	S. ERGİNER
Samsun Sebzeciliğine Bir Bakış . . .	L. DEVECİ
Otuzikiyi yüz yapan Veli dayı	M. CURA
Dağlara sesleniş (Şiir)	TEVETOĞLU
Samsun koyu ve civarında . . .	M. KARAKURUM
kıyı morfolojisinin tipik izleri	
Ülkü yolunda ilk mektup	F. ANKARA
10-11-1938 (Şiir)	M. Şükrü FIRAT
Bir resim sergisi münasebetiyle	S. ERGİNER
Halkevinde bir gösteri	M. DOBADA
Samsunda maarif	O. CAPLI
Kızım (Şiir)	N. ESİN
Dere (Şiir)	M. SUERDEM
Ben Ölmeliyim (Hikâye)	F. TEVETOĞLU
Şiirler	GENÇLER
Haberler	19 MAYIS

19 MAYIS

Samsun Halkevi Adına
iki ayda bir çıkar

SAMSUN KÜLTÜR DERGİSİ

Cilt : 6

2 inci Kânun 1943

Sayı : 61

VURGUNCULUK, ZENGİNLİK ve KÖYLÜ

Feridun ANKARA

«Bilmeliyizki, vatandaş sadece şiir
mevzuu olamaz. Ve vatandaş şiirden
ziyade hak arar.»

Şükrü Saracoğlu

1939 da başlayan çetin savaş, her gün bir başkalıkla, olanca şiddetile devam ediyor. Canlar tükeniyor, yurtlar yıkılıyor, yuvalar sönüyor. Türk milleti ise, bu yıkıntılar, çöküntüler ortasında birlik ve bütünlüğün verdiği kuvvetle, tetiktedir.

Bu kanlı savaşın iç örpertici facialarından uzakta kalmamıza rağmen gittikçe darlaşan hayat şartları bizi kısıntılara, sıkıntılara sürükledi Fırsat kollayıcı soysuzlar türedi. Gözlerini kazınç hırsı bürümüş vurguncuların yarattığı kara pazarda fiyatlar bir kaç misli arttı. Gelirleri belli ve az olanların geçim şartları zorlaştı.

Öteyanda, alın teri dökülmeden kazanılan servetlerle beraber sefahat da o nisbette çoğaldı. 1939 ile 1942 yıllarında içki ve tütün istihlakindeki korkunç rakkam farkları gönül sızlatıcıdır.

Hükümetimizin aldığı tedbirleri bile hiçe saymaya kalkışan vurguncular azıttıkça azıttılar. Akıllara durgunluk verici hilelerle keselerini hergün biraz daha doldurmaktan geri durmadılar. Bu yüzden bir vurguncu edebiyatı doğdu.

Canlarımız o kadar yandiki muay-

yen bir zümrenin ahlâksızlığı dolan şehirlerde gelişen bu soysuzluğu genişlettik; köylere kadar götürdük. Köylüyü de vurguncular, fırsat gözleyiciler arasına katıverdik. Çünkü köylünün mahsulü para getiriyordu. Köylü harpten önceki yıllara nazaran daha varlıklı görünüyordu. Varlıkla atbaşı giden israfı da onların üzerine yıkıverdik. Çünkü yarım somun ve beş kuruşluk helva ile sokakta karın doyurur görmeğe alıştığımız köylünün bir lokantada yemek yemesini yadırgadık.

İçkiyi, komarı, kadını şehirden aldık köylüye yükledik. Sanki köylü sapan demirini toprağa saplamış, öküzünü ahırına bağlamış şehirde kadın avcılığına çıkmış, karısına lüks terzi-lerden elbise yaptırmış, koluna takmış eğlenceden eğlenceye koşuyor. Şehir kulüblerinde kıravath efendilerin yanı başında kumar masalarını zabtetmiş sanki şimdiye kadar yalnız şehirlinin hakkı olan bütün eğlencelere kol atmış onları, yerinden silüp süpürüyor.

Büyük Atatürk «Köylü memleketin efendisi» dir sözlerini söylediği günden beri pek çoklarımız içimizden gülümüş, pek çoklarımız da külâh kapmak için aynı teraneyi dilimize dolamıştık.

Köylü edebiyatı namına ne cinayetler işlememiştik. Kimimiz melekleri gökten indirmiş köylü sıfatında göstermiş; kimimiz sefil ve perişan köylünün matemini tutmuştuk. Şimdi de perişanı zenginleştirdik, meleği şeytanlaştırdık.

Evet bugün köylü biraz zenginleşmiştir. Belki eskisi gibi 2 metre basmayı borç almıyor. Balki eskisi gibi boynu bükük gezmiyor. Fakat düşünelim: Gözlerimizde büyüttüğümüz derecede çok zenginleşen köylü hangisidir? Çok zengin ve israf yapan köylü dün de zengindi. Dünde içiyordu. Dünde de ahlâksızdı. Bugün daha fezlasını yapıyor.

O halde bu yurdun tek dayanak kaynağı olan asıl köylüyü, kumar, içki, kadın düşkünü ve kazanç serhoşu gibi göstermeğe kalkışmamalıyız. Bir kere o'sun dönüp kendimize, yaptıklarımıza dikkat etmeliyiz. Gözümüzdeki çöp dururken başkalarının gözündeki saman tozunu mertek yapmamalıyız.

Karpiçlerde, Belvülerde, tokâtlıyanlarda yemek yemeği, içmeği, barlarda yarı çıplak kadınlara sarılıp oynamayı sadece kendi tabii haklarımız sanarak hep birden çığırkanlık yapmakta ne fayda vardır? Bir iki taşkının şüursuz hareketini bütün köylülere mal etmekle ne kazanacağız?

Bugün köylünün biraz akli başına gelmiş, artık şehirlinin sömürgesi olmaktan çıkmak istemişse, bu nazik günlerde keselerimize el uzatan uğursuz soyguncuları daha çok zengin etmeğe alet olmamış; doğrudan doğruya kendisi kazanmışsa kabahat mı yapmıştır?

Vurguncu bezirkânların sinsî maksatlarına erişmek için yarattıkları bozgunculuk havasına kapılmakta ve yay-

gara kopartmakta olduğumuzun farkında değiliz. O vurguncular ki etrafımızı sımsıkı sarmışlardır. Çoğumuzun sıkı sıkı dostudurlar. Sureti haktan görünecek bize türlü hikâyeler anlatan, köylüyü bozulmuş gösteren onlardır. Kulaklarımıza fısıldadıkları sözlerin altında neler saklı olduğunu bilmeliyiz.

Dün «efendiliği» ile alay ettiklerimiz Bugün hakikaten «efendi» olduklarını his ettirmişlerse bundan ürkmiyelim. Atamızın yıllarca önceki sözlerinin bugün tam manasiyle hakikat oluşuna sevinelim.

Uçuk benizli, asık suratlı, kavruk vucutlu çul elbiseli çekinken köylüden ıstırap duyan gönüllerimiz, güleç yüzlü, temiz geyimli ve bakımlı bir köylü karşısında ferahlık duymalıdır.

İnsafli olalım. Bahalı kumaşlardan elbise giyen köylü kadını kiskanma yalım. Karılarımız, kızlarımız bütün günlerini aynanın karşısında yüzlerini değiştirmeğe, tırnaklarını parlatmağa çalışmakla geçirirken köy kadını askere giden kocasının, oğlunun yerinde iş görüyor. Yüzü yaz yanığı, kış ayazı ile kavruluyor, tırnakları topraklarda körleniyor. Şehre geldiği zaman biraz fazlaca kaçırın delikanlıyı ayıplamayalım. Ona neye içiyorsun, neye kumar oynyorsun? diye bağırarak hiç bir fayda vermez. «Cahilin akli gözünde» dir derler. Eğer kötü şeyler yapmasını istemiyorsak evvelâ kendimiz örnek olalım. Sayet, ona «talkın verir» kendimiz «salkımı yutar» bize :

— Efendi, siz istediğiniz gibi zevklenir, eğlenirken, istediğiniz kumarları oynarken iyi de, bizim, şehre bir kere gelişimizde içmemiz, şuraya buraya

YALVARIŞ

Bafra : Necmettin ESİN

Güneşi saçın kadar renkli bir beldeyken,
Çarpıldım tepem sıra ateşine bir özüm
Bir rüya oldun artık, baş ucumda eldeyken
Benden dönünce bir çift nazar boncuğu gözün

Bir yaprak olup düştüm, öcünün rüzgârına,
Senin ahından başka sermayem yok yarına,
Yüzümü sürmek için gelirsem diyarına,
Bari bir kurşun gibi, hep işlemese sözün

Bir dua, bir yalvarış, belki son bir bakışım,
Ve son siyah gecemde, son bir çıra yakışım,
Kısır kalmış bahara, Gebe olmadı kışım,
Rakşın, donmuş, çatlamış, damarlarımı güzün...

gitmemiz günah mıdır? cevabını verebilir.

Bu cevap hayali değildir. Bir köylü delikanlısındır.

Fikrimiz yanlış anlaşılmasın. Kumarın, içkinin fena şeyler olmadığını söylemek istemiyoruz. Köylülerin bunları yapmasını uygun bulduğumuz mânâsı da çıkarılmasın. Gönül ister ki bunların hiç birisi olmasın. Olmasın iyi amma olmamasıda kabil değildir.

Demek istiyoruz ki belli ve azlık bir sayının serhoşluğunu, kumarbazlığını 40 bin Türk köyünde yaşayanlara temsil etmiyelim.

İçimiz hakikaten temiz bir köylü sevgisi ile dolu olabilir. Kendi işlediğimiz hataların onlar tarafından tekrarlanmaması dileği ile yanabiliriz. Fakat dilemek yetmez. Başvekilimizin bu-

yurdukları gibi : «Bilmeliyiz ki vatan-daş sadece şiiir mevzuu olamaz, Vatan daş şiiirden ziyade hak arar»

Sayın büyüğümüzün bu güzel ve doğru sözleri kulaklarımıza küpe olmalıdır. Nefsimiz için gerekli gördüğümüz her zevkte, her eğlencede, her ihtiyaçta köylünün de nasibi olduğunu düşünelim. Rahatımız kaçacak diye korkmıyalım. Zevklerimizden uzaklaş tırılacağımızı sanmıyalım. Hayır korkmıyalım.

Zira asırların ihmali ile değişmeyen Türk köylüsünün ruhu asla bozulmayacaktır. Cumhuriyetin onarıcı eli, vefali kalbi onu daima kötülüklerden koruyacaktır.

1943 yılına girerken aklımız ve iz anımızı toplayarak kalemlerimizi ayarlı kullanmanın milli bir vazife olduğunu unutmıyalım.

ÜLKÜ ve GENÇLİK

Suat ERGİNER
Öğretmen

REEL âlemin maddî katılığına aşarak şuurun olgun düşünce ve hayallerine dinamik bir orijinalite bahşeden «yaratıcı muhayyile» bizi, etrafımızı çeviren ve çerçeveleyen eşya âleminin üstüne yükseltir. Yaratıcı muhayyilenin bu verimli faaliyeti müsbet ilme dayandığı, ölçülü bir inkişafa kavuştuğu takdirde «Ülkü» ismini alır. Yani içinde yaşadığımız mekân ve zaman çerçivelerinin tesbit ettiği madde âleminin düzenini beğenmiyerek daha ileriye, daha güzele, daha iyiye doğru ruhun iştiaqla hamle yapması keyfiyetidir. Fakat bunun tahakkuk edebilmesi ancak hakikat ve hakikî âlem ile olan rabitalarını tamamen koparmamasına bağlıdır. Çünkü, hakikata dayanmayan ve muhayyilenin kaprislerine geniş ufuklar açan, aklın ve şuurun kontrolüne tâbi olmıyan düşünüş şekilleri ancak hayâl «utopie» ismini alır ve realite âleminde tatbik imkânı bulamazlar. Ülkü maziden istikbale bir akış, halden memnun olmyarak daha üstüne, daha mükemmele bir atılış demek olduğuna göre onda bir canlılık kaynağı aramak zarurîdir. Milletler ne kadar genç ve hayatta dolu olurlarsa ülkûleri de o kadar yüksek ve verimli olur. Yüksek ülkûler ancak zinde ruhlu, tarihini ulu eserlerle süslenmiş, büyük işler yapmış ve büyük eserler yaratmış büyük mil-

letlere vergidir. Realiteden kuvvet alan, musbet görüş ve düşünüşle beslenerek istikbale kanat açan ileri atılış hamlesi milletlerin en verimli kudret kaynağını teşkil eder ve onun için «ülkü»; «inanç» ve «aksiyon» la muvazi olarak inkişaf eder.

«Ayaklarım yere basıyor, fakat başım semadadır» diyen şair doğru söylemiştir. Evet ayaklarımızın bastığı toprak bir hakikat, realite âlemidir; fakat bunun üstünde diğer bir âlem daha vardır ki o da «fikirler» âlemidir. Ve bu «fikirler» âlemi bizim ilham kaynağımızdır; Biz orada «ülkü» ye erişir, ülküden ilham alarak ileriye daha ileriye; güzele, daha güzele; iyiye ve daha iyiye doğru atılmak gücüne kavuşuruz.

Ülkü karabulutları yırtan bir şimşek gibi, bir yıldırım gibidir; geriliği, taassubu ifade eden karanlıkla onun bir ilgisi yoktur, aydındır, aydınlatıcıdır: Beşerî tekâmülün esasıda, bu günü beğenmeyen ve daima daha iyi bir yarını, daha mükâmil bir istikbali arayan, hazırlayan yükseliş arzu ve iradesinin neticesi değil midir? Ve bu irade «ülkü» den başka bir şey midir?

Ümit insanlar, yani fertler için ne ise, ülkü de cemiyetler için aynı kıymeti haizdir. Fert ümit ile yaşar: Yarına, yarının daha iyi olacağına inan-

mayan insan için hayatın ne kıymeti vardır? Bunun gibi, daha ileri bir istikbale kavuşmak ve erişmek ülküsüdür ki cemiyetleri mücadele sahasına sevk eder ve onlar, yüksek kuvvet kaynakları ile beslenen irade gücüne dayanarak harikali eserler meydana getirirler. Bizim tarihimizin en güzel sayfalarını yaratan Çanakkale ve İstiklâl savaşları yüksek bir mefkûrenin hayalden hakikat sahasına intikalinden başka bir şey midir?

Gençliği yüksek ülkülerle beslemek ve onlara manevî kuvvet kaynakları göstermek münevverlerin en birinci vazifesi olmalıdır. Maddî ihtiraslardan sıyrılmış ve cemiyet, fikir için hayatını vermekten çekinmeyecek bir gençlik kütlesine, bilhassa yaşadığımız şu buhranlı devirde şiddetle ihtiyaç vardır. Bizim cemiyetimiz tarihin her devrinde fedakâr, hamle yapıcı bir gençlik kütlesi yetiştirmiştir. Çünkü Türk kalbi yüksek kudretlerin en zengin bir hazinesidir.

Türk gençliği ülkücü şeflere teşnedir, susamıştır. Bazı bedbin düşünceliler soruyorlar:

— Bu günkü gençlik nereye gidiyor?

Ve bu menfi düşünceliler, yine onlar, ilâve ediyorlar:

— Bu günkü gençlikten hiç bir şey bekleyemeyiz... Ciddi hiç bir faaliyet eseri görülüyor, fantazi şeylerle uğraşıyor, ülküsüzdür ve saire...

Bunlar saçma düşüncelerdir, menfi zihniyet taşımaktan ve ifade etmekten başka bir işe yaramaz.

Hakikat şudur ki bu günkü gençlik «tapınacak» yani kendisine «Rehber»

olacak ülkü ve fikir kahramanları arıyor! asıl ortada mevcut olmayan böyle ve meselâ «Ziya Gök Alp» tip ve çapındaki fikir kahramanlarıdır! Onları meydana çıkarınız, Türk gençliğinin nasıl büyük bir heyecan ve iştiaqla bu «fikir ilâhları»nın etrafında toplandığını göreceksiniz!

Bu itibarla bugün her türlü mahrumiyet içinde çırpınan ve çalışan gençliği mariz ve geri bir zihniyete tâbi olarak mütemadiyen hırpalanmak ve bütün hataları onun omuzlarına yüklemeye kalkışmak kadar saçma bir şey olamaz. Çünkü böyle menfi düşünceler şöyle sorulabilir:

— Gençlik kimin eseridir? sizin eseriniz, değil mi? Öyle ise eserle müessir arasındaki sıkı münasebeti göz önünde tutarak sorabiliriz:

— Eserin şu veya bu şekilde meydana gelmesinde müessirin yâni eseri yaratanın hiç bir mesuliyet payı yoktur? ve madamki gençliğin bir çok bir çok hataları vardır, ve sizde onları görüyorsunuz, ey büyükler, sizin vazife niz onları tashih etmek, yâni gençliğin karakterini yaratmak değil midir?

Evet bu çok zahmetli bir iştir. Fakat siz, eğer kendiniz ülkü sahibi insanlarsanız bu yolda muvaffakiyet kazanacağız muhakkaktır, aksi halde, yani zaten sizde inan ve ülkü yoksa, gençliği neden mes'ul tutuyorsunuz?

Gençliğe verilecek ülkü ne olmalıdır? Bu da üzerinde durulacak bir meseledir. Burada herşeyden önce asrımız «milliyet realitesi»ni göz önünde bulundurmak gerektir. Şu halde gençliğin ilk mefkûresi: «Milliyet ve Türk-lük dünyası» olmalıdır. Yani Türk gen-

SAMSUN SEBZECİLİĞİNE BİR BSKİŞ

Lütfi DEVECİ

SAMSUN sebzeciliği oldukça yeni sayılabilir. Bugünkü mütakâmle yakın tarzın yayılışı 25 — 30 sene ile ölçülebilir. Mamafî bu hususta henüz bir tetkik yapılmadığı için bütün bilinenler rivayetten ibarettir.

Samsun sebzeciliğinin en parlak seneleri şümendöfer hattının Adana ve civarına bağlanmasından evvelki 3 — 5 sene olay teşkil etmekte idi. Bilhassa şümendöfer yapıldıktan sonra iklim avantajlarından istifade eden cenup vilâyetlerimizden gelen sebzeler geniş mikyastaki Samsun turfandacılığını öldürmüştür. Çünkü sebze turfandacılığı bilgi ve ihtisas kadar tesisler ve paraya ihtiyaç gösteren bir şubedir. Cenubun çok ucuza mal edilen sebzeleri ile rekabet edemiyen yetiştiriciler yavaş yavaş turfandacılığı bırakıyorlardı. Fakat son senelerde şümendöfer seferlerinde yapılan tahdidat ve vagonların

ci her şeyden önce ve her şeyden üstün olarak vatanını sevmeli ve Türk Kültürünü benimsemelidir. Fakat bu vatan sevgisi onda insanî duyguların inkişafına mâni teşkil etmez; bilâkis o vatandan hareket ederek humaniste (ümanist) bir düşünceye yükselecektir. Bu, kültürümüzün, inkilâbımızın esasını teşkil eder. Vazife aşkı, cemiyet uğrununda fedakârlık, fikir için mücadele ve hatta ölümü göze almak, ilim ve hakikat sevgisi gibi yüksek düşüncelerin birer ülkü teşkil edeceği pek tabii bir şeydir. Yalnız ve her şeyden önce

zamanında mahallerine ulaşamamaları Samsun turfandacılığına yeniden hız vermiş ve bu senelerde turfandacılık iyi günlerini tekrar yaşamaya başlamıştır.

Sebzeciliğimizin nüvesini Samsun merkez kazası teşkil etmekte olup en mütakâmil bahçelerde buralardadır. Merkez sebzeciliği de bir kısmı Fener civarında ve bir kısmı da Mert ırmağı kenarında ve vaktile şehrin su ihtiyacını temin ettiği ve suyunu mert ırmağından aldığı kanal etrafında toplamıştır. Bu bölgelerden başka Kirazlık ve kürtün suyu civarında da güzel sebze yetiştirmeye müsait yerlerimiz vardır.

Merkez Sebzeciliği :

Samsun ve civarının en bakımlı ve en bilinerek idare edilen bahçeleri bunlardır. Birkaç firma istisna edilirse diğer

bütün bu yüksek düşünceleri aşılayacak fikir kahramanlarına ihtiyaç vardır.

Bu vazifede, inkilâbın diğer bütün safhalarında olduğu gibi, yine bize, yeni muallimlere düşmektedir. Haydi öyle ise, cemiyetin en fedakâr nesli olan öğretmenler :

Yüce meş'alar elde, yeni bir istikbâlin fethine doğru koşalım :

Hedefimiz, daima ilerisini aydınlatan ve hiç bir zaman sönmeyen mefkûre güneşine doğru giden bu ezeli yolda, yürümek değil, koşmaktır !

kısım topraklar küçük çiftçiler elinde 3—5 dekarlık parçalara ayrılmış bulunmaktadır. Su ve gübre temini bakımından şikâyetleri yoktur. Pazara yakınlık kendilerini bir çok anbalaj ve nakliye masraflarından kurtarmakta ve bu itibarla kârlı olmaktadır.

Teknik bakımından seviye memleket ölçüsüne göre mutavassıtın üstündedir. Bilhassa bu muntakanın pırasa ve ilk turfanda domatesleri meşhurdur.

Kirazlık sebzeciliği :

Bu muntakada nisbeten geniş sebze ziraatı yapılmaktadır. Su oldukça mebzul, arazi kuvvetli ve geniştir. Gübre ancak fide yetiştirilmesinde kullanılıp tarlaya göbre vermek adeti yoktur. Arazi aleviyon ve kuvvetli oluşu dolayısıyla yapılan bir çok ihmal ve hataları örterek yine iyi neticeler vermektedir. Buradaki bahçelerin timar bakım ve idaresi daha iptidai ve noksandır. Bahçeler merkezdekilerden daha büyük ve köylüler elinde olup yalnız sebzecilikle uğraşan bir zümre elinde değildir. İyi bir bakım ve idare edilmek şartile bilhassa tiren hattı üzerinde olan ve genişlemeğe pek müsait bulunan kirazlık sebzeciliği pek vaitkârdır. Bu muntakadaki sebzecilik çok yenidir. Mazisi ancak onbeş senelik kadar olup bilhassa son senelerde parlamaya başlamıştır. Kirazlığın lâhana ve patlıcanları pek makbuldur.

Kürtün suyu civarındaki bahçelere gelince : bu muntak arazisi köylüler elinde olup fazla iktisadî bir kıymet arz etmemektedir. Yetiştirme tarzları iptidai ve bilhassa son turfanda üzerinde çalışılmaktadır. Arazi kuvvetli ve yeter mikdarda suyu da vardır. Bu muntakadaki sebzeciliğe müsait bütün araziden sebze yapılmak suretiyle

istifade edildiği halde büyümesine imkân olmıyan ikinci derecede bir sebze muntakası nazariye bakılabilir. Fakat arazinin teşkilât ve bilhassa marazi [1] marazi bakımından son turfandacılığa olan kabiliyeti inkâr edilemez. Bu havalinin bilhassa son turfanda domatesleriyle pırasaları meşhurdur. Yapılan ufak tefek tecrübelerin buralarda çok iyi meyve yetiştirilebileceği kanaatını kuvvetlendirmekte ve ilerisi için Samsun, meyvecilik mihrakını teşkil edeceği ümit olunmaktadır. Samsun hava lisinde yetiştirilen sebzelerden mühim bir kısmı sahile ihraç olunmaktadır. Bilhassa son seneler zarfında domates ve pırasalarımızın Erzurum ve havalisine dahi ihracına başlandığı ve bu piyasalarda tutulduğu memnuniyetle görülmektedir.

Muhitimizdeki köylerde sebze pek az adeta hiç denilecek kadar az istihlak edilmektedir. Bunun başlıca sebebi bir çok köylülerimizce sebze yetiştirilememesidir. Köylülerine dönen köylülerin heybelerinde sebze götürdükleri her gün görünen hallerdendir. Sebzenin gıda kıymetile sıhhat üzerinde yaptığı müsbet tesirlerden bahsa dahi lüzum görmiyorum. En kârlı ve çok lüzumlu olan bu ziraat şubesinin köylülerimiz arasında verimini temin edecek çareleri aramak ve onları teşvik etmek hepimizin borcudur. Bu ihmal bilhassa bütün muntakası dahilinde kendini daha fazla göstermektedir. Bunun başlıca sebebi tütünün getirdiği fazlaca para tütün yetişen arazi civarında sebze yetiştirmeyi büyük bir külfet sayan telâkkilerdir. Kanaatımızca işe evvelâ sebzeciliğin zannedildiği kadar zor olmadığını anlatmak yolile başlanmalıdır.

[1] Arazinin güneşe karşı olan vaziyeti

OTUZİKİYİ YÜZ YAPAN VELİ DAYI

M. CURA
Öğretmen

BİR adam tanıyorum : Veli dayı. İzim kasabada mahkemenin ka-pıçısıdır. İki oğlu ile bir kızı var. Kırk yaşlarında, saçına ak düşmüş bir adamcağız. Aylığıda —yanılmıyorsam— 32 lira olacak...

Günün birinde kasabanın maliye memuru başka yere atandığından oradan gitmesi gerekmişti. Duydukki bu Veli dayı tarafından (230) lira borçlu gösterilerek mahkemeye verilmiş... ne ise, memur ne yapmışsa yapmış Veli dayı ile uylaşmış.

O zamanlar bu mesele beni çok ye-ilgilendirmişti. 75 lira aylık alan me-muru da, bu Veli dayıya iki üç yıldan beri tanıyordum. Hatta Veli dayının büyük oğlu bizim okulda ve benden iki sınıf aşağıda idi. Epeyce bir zaman, acaba bu alacak dâvasında gerçeklik var mıydı, diye düşünmüştüm.

Aradan bir çok yıllar geçti. Geçen yaz memlekette iken, yeğenime doğum kâğıdı almak için hükümet konağına gitmiştim. Nüfus memuru daha gelme-mişti. Koridorda Veli dayıyı gördüm. Küçük oğlunu Ortaokula yazdıracakmış Bana bazı şeyler sordu. Ben konuşur-ken bir yakışık aldırarak o meseleyi açtım. Ve bu işin nasıl olduğunu sor-dum. Bana, hatırımda kaldığına göre şunları söyledi :

Ben 32 lira aylık alırım. Fakat ay-lığımı o şekilde harcarımki, başkasına 100 liranın temin edemediğini o bana temin eder!.

Veli dayı o gün bana bunlardan

başka, büyük oğlunu ne düşünerek kunduracı yaptığına, küçüğü niçin oku-tacağına, bir pazara gittiği zaman na-sıl alış veriş ettiğine, beş kuruş bile olsa bir şey satın alırken pazarda onu satan her satıcı ile nasıl konuştuğuna, bir vakıtlar komşusu olan Maliye me-muruna ve saire dair bir çok şey-ler anlatmıştı.

Anladımki, bir vakıtlar komşusu olan memur çok savruk bir adammış, ken-disi 75 lira aldığı halde işi, tutumlu kapıcıdan borç istemiye kadar vardır-mış. Şimdi düşünüyorumda mahkeme kapıcısının hayatında şu tutum hafta-mızı ilgilendiren derin bir mâna [bulu-yorum. O, Bana 32 lirasını 100 lira gibi kullanmasını bildiğini söylemişti. Ve bu bir gerçe idi. İşte, benim anladığım tutumun en açık anlamı bu olayın içinde duruyor?.

Veli dayı asla bir pinti değildi. Çün-kü, gerek kendisinin gerekse ailesi ferdlerinin ihtiyaçlarını pek âlâ biliyor ve tedarik ediyordu. Onun çocukları hep tertemiz ve düzgün geyi-niyorlardı.

Bununla beraber geliri yüzlerle, bin-lerle ölçülenler arasında batakcılar görmekte tek tük olan işlerden değildir

Buda tutumsuzluk yüzünden... Bu gibilerdende pek çok tanırım. Saysam olur. Lâkin benim meramım otuz ikisi-ni yüz gibi kullanmasını bilmekle tu-tum dünyasına örnek olan Veli dayıyı anlatmaktı.

DAĞLARA SESLENİŞ

Tevetoğlu

I

*Dedem öldüyse de dağı duruyor
Millet yolunda adağı duruyor
Martini, yılanbıçağı duruyor*

*Seslen TEVETOĞLU dağlara seslen
Sana Ovalarda bulunmaz mesken*

*Köroğluda Çamlıbelin eriydi
İlgaz Sepetçioğlunnn yeri ydi
Sisle süslü dağlar yığit yeri ydi*

*Yüksel TEVETOĞLU, çık Haldizene
Ovalarda işler girmez düzene.*

*Ölüme acıkmuş aş arayorsun
Az belâ çekmişsin iş arayorsun
Dumanlı başına eş arayorsun*

*Uzan yüreği taş dağlara uzan
Bulunmaz dağlarda gönlünü üzen*

*Ölüm helâl, gel dünyayı haram et
Boş ver ovalara, dağı meram et
Kurşun menzili kendine râm et
TEVETOĞLU dağda nizam senindir
Her vergi, her tahsil, her zam senindir.*

*Ayna diye ölüme bakma günü
Zorlu günler yığitlerin düğünü
Tanrım bir etmiş yer ile göğünü*

*Hey dağlar, hey ulu, kahraman dağlar,
Her yol beni size iletir, bağlar.*

TEVETOĞLU diyor dedem kanımda
Ölmeğe dirilen Kür Şad yanımda
Malım feda Türklük için, Canım da

Alın beni yıkılmak bilmez dağlar !
Alın beni dikbaş, eğilmez dağlar !

II

Su çağlayor bu bir tatlı kelâmdır
Gelen yaprak bana dagdan selâmdır
Daglar benim sevdalımdır, sılamdır

Hey dağlar, yolumu bitirdiklerim
Yârimi bulduğum, yitirdiklerim!

Şehirlerde dolu şöhretler, şanlar
Mevki için, rütbe için koşanlar
Ben dağı sevmişim, dağ beni anlar

Başımız dumanlı olsun dağlar hey !
Kırılın zencirler, kopsun bağlar hey !

Şehirdekiler iki büklüm yürür
Eğilmiş başım sende dik durur
Köpüren suların bendeki gurur ..

Hey taşı, toprağı Türk dağlarım hey !
Hey dünya başına bürk dağlarım hey !

Ordu gibi ruzgârların essin de
Karın, tipin yollarını kessin de
Mecnun, Kerem, Ferhat sana küssün de

Bizbize kalalım dağlar hey !
Sarayım sultanım, tahtım dağlar hey !.

Coğrafya Köşesinden Samsun :

SAMSUN KOYU ve CIVARINDA **KIYI MORFOLOJİSİNİN TİPİK İZLERİ**

M. Macit KARAKURUM
Coğrafya Öğretmeni

ANADOLUMUZUN kuzey kıyıları, kıyı morfolojisi bakımından « yüksek kıyılar » tipine dahildir. Bu tipi yaratan amil ise, kıyının gerisin-deki avarızın (yüksekliğin) şeklidir.

Bulduğumuz şehir kıyıları da bu tip içinde mütalâa edilebilirse de, her hadisede olduğu gibi bunda da istisnâî bir hal ve nisbeten hususî bir durum kabul etmek lâzımgeliyor. Nitekim; yüksek kıyı tipi umumî çerçevesi içine giren şehrimiz kıyılarının Kızıl ve Yeşil ırmak deltaları ve ovaları arasında bulunuşu dolayısıyla kendisine « alçak kıyı tipi » (ufak ölçüde de olsa) şekillerini bahşetmiş oluyor.

Konumuzun alanı, doğuda, halkın « toptepe » dediği (çadır tepe), güney—kuzey istikametinde uzanan sırtların daha doğrusu taraçaların uzantısından başka bir şey olmıyan doğu burnundan, batıda fener burnu (Kalyon burnu) na ve şehrin güneyinde batı — doğu istikametinde uzanan « çiftlik sırtları » ile sınırlanan şehrin bulunduğu koyun kıyıları ve civarıdır.

Etüd sahamızı karadan hudutlandırarak morfolojik izlerden başlayarak (kıyı taraçaları, itikâl platformu, plâj, ölü Falez, muvakkat kıyı kordonu ve Lagün'ler ile kıyı kumul = Eksibe'leri)

gibi kıyı etmenlerinin meydana getirdiği morfolojik eserlerin (görebildiğimiz kadarını) oluş sebepleriyle izah etmeğe çalışalım.

A) Mevzu sahamızı sınırlandıran doğuda, üzerinde (Toptepe—Çadırtepe) ve Papas köyünün bulunduğu Mert ırmağının sağ kenarında üstü düz ve denize doğru meyilli olan « Taraçalar » la, Lisenin güneyinden başlayan ve doğu—batı istikametinde uzanan çiftlik sırtları (üzerinde hıristiyan mezarlığı bulunan sırtlar) aynı şekilde denize doğru meyilli kısımlarla şehrin batısında « Kara Samsun » denilen ve üzerinde bir kısım harabeler ve daha kuzeyde « Kalyon burnu » ile nihayetlenen, yine denize doğru güney—kuzey istikametinde meyilli tabakalar ihtiva eden düzlükler serisi 50 — 200 metre arasında (deniz itikâli düzlükleri = Trasse d'abrasion) dırlar. Yani bu düzlükler yakın jeolojik zamana kadar deniz altında ve itikâl platformunu teşkil ediyordu. Dalgalarla akıntıların aşındırma, yığma tesir ve tesislerine sahne teşkil etmişlerdi. (Kroki 1)

Nihayet, vaktile denizin itikâl platformunu tekil eden bu düzlükler ya deniz seviyesinin alçalması, ki — veya kara'nın yükselmesiyle suyun üstüne

çıkışlardır (ki galip ihtimal budur diyebiliriz).

Bu deniz mahsulü taraçalar deniz üstüne çıkıp karaya mal olduğundan beri üzerindeki kum, çakıl parçaları dış etmenlerid (yağmur, güneş, rüzgâr ve sel suları) nın tesirile tecezzi ve tahallüle uğramış, ufalanarak toprak haline gelmişlerdir.

Kroki 1

Hulasa; deniz vaktiyle daha içlerlere kadar girmiş, kara üzerinde 150—200 metreye kadar yükselmiş olduğunu, gerek bu 50—200 metre düzlüklerinde ve gerekse bu düzlükleri parçalayan «Mert» ve «Kürtün» derelerinde tesa- düf ettiğimiz fosillerden anlıyoruz.

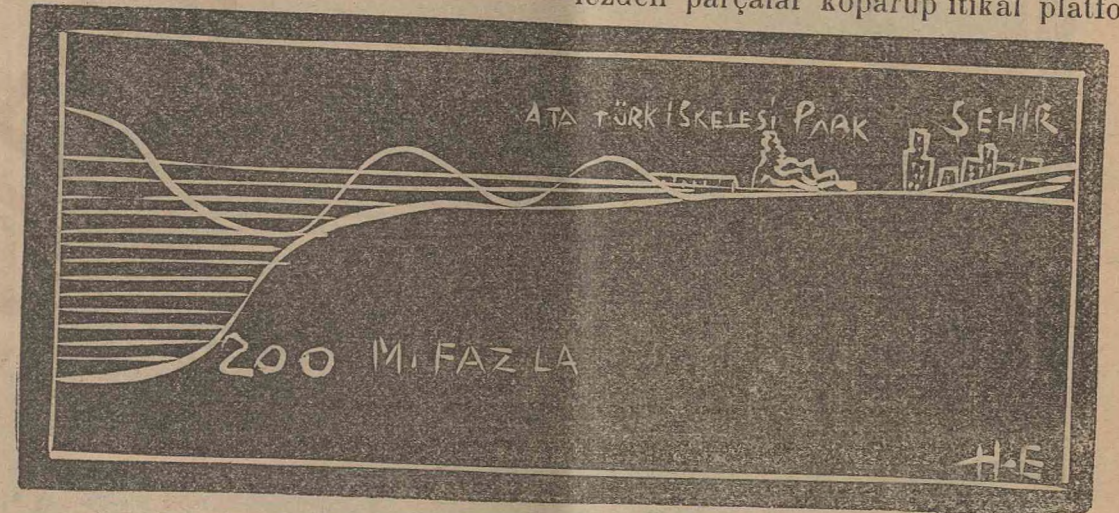
B) Çadırtepe burnu ile Kalyon burnu arasındaki koy kıyısı oldukça

geniş ve uzun bir sahil platformuna sahiptir ki burası iki burun hizası ortalarına kadar hafif meyille inen sığ bir saha teşkil eder. (Profil 2).

Şehrin çevrelediği koy kıyıları do- ğudan Mert ve Yeşilırmağın delta döküntülerini, batıdan Kürtün ile Kızıl- ırmağın döküntülerini gerek dalgalar ve gerekse akıntılar koyun kuytu yer-

lerine sürükleyip yığmaktadırlar. Ayrıca, akıntı ve dalgaların müşterek tesirleriyle koy'un doğu ve batı burun- ları aşınarak yığılan maddelere eklen- mek suretiyle sığ itikâl platformu git- tikçe sahasını genişletmektedir. Zira koy, akıntı sur'atının (hızının) azaldığı ve sürüklenme kudretinin kaybolduğu bir yerdir. Akıntıların sürükleyip ge-

tirdiği ve dalgaların vurup sahilden kopardığı maddeleri dalgalar, boy ve büyüklük sırasına göre yayarak raksî hareketleriyle, parçaların gerek birbi- rine, gerekse sığ itikâl platformuna sürtünmesinden küçük parçalar halinde ufalar ve dağıtır. Bu suretle koy za- man geçtikçe daha sığlaşmış ve hâlâ, sığlaşmakta devam etmektedir. Bu vaziyet :

Profil 2

1) Kıyayı daha fazla tahripten korur; zira dalga yuvarlanarak gelirken sığ platforma süründüğünden mekanik kudretinden kaybetmiştir.

2) Koyun batı kıyısındaki yazın hal- kın istifadesine açılan «plaj» sahasını meydana getirmiştir ki bu saha, dalga- ların tahrip platformudur.

3) Diğer taraftan ise bu durum va- purların uzakta demir atmasını icabet- tirir ki bu hal, münakale, tahmil ve tahliye bakımından güçlükler ve hatta bazan da imkânsızlıklar doğurur.

Gibi kısmen faydalı ve daha ziyade mahzurlar tevhit etmektedir.

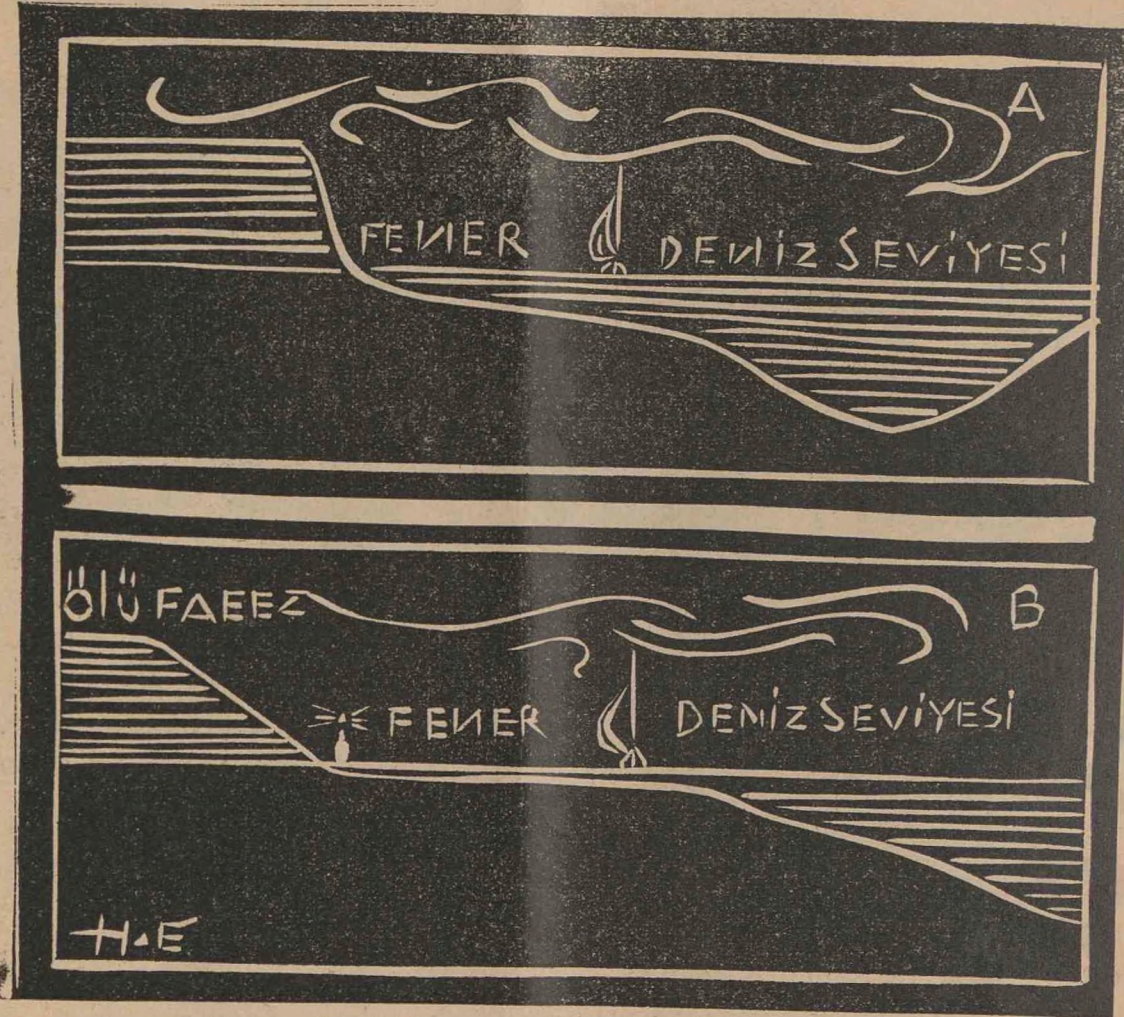
C) Şehrin batı kıyısı kenarında, stat- yumun arkasında, üzerinde sebze bah- çelerinin uzandığı düzlüğün gerisinde dik kenar üstünde gördüğümüz kovuk

(oyuk) lar bir deniz itikâli yani dalga- ların eseridir ki buna «ölü falez» adını veriyoruz. Zira, yakın jeolojik bir za- manda, koyun batı kıyılarına çarpan dalgalar, gerek ağırlığı ve gerekse sü- rüklediği kum parçaları ile bu falaze her çarpışında bir balyoz tesiri yapmış ve evvelâ pek küçük olarak açtığı ko- vuğu büyültmüş, her çarpışında da fa- lezden parçalar koparup itikâl platfor-

mu üzerinde (ileri—geri) raksî hareket- leriyle bu parçaları büyüklük sırasına göre düzenlemiş ve dolayısıyla platform- da zamanla genişlemiştir. (Profil A, B) Uzayan ve genişleyen sığ itikâl plat- formuna sonraları uzaktan gelen ve ruzgârların şiddeti nisbetinde kudretli olan dalgalar; bu sürtündüğü platform da kuvveti kırıldığından (bilhassa fale- zi teşkil eden tabakalar denize doğru meyilli olduklarından daha çabuk aşın- masına sebep olmuştur.) faleze vara- mamış, geride kalan falez dalgaların tesirinden uzak olduğundan «ölüfalez» halini almıştır. Bu arada üzerindeki topraklar dayanağı kaybederek aşağı kayarak bu günkü sebze bahçelerinin vücuduna sebep olmuşlardır. Bu hadi- sede bilhassa falezi teşkil eden saha

(kaya)ların (gre, tuf gibi) nisbeten yumuşak olmalarının tesiriyle dalgalar sahaları daha çabuk aşındırmış, « ölü falez » i daha erken meydana getirmiş oldukları ihtimalini kuvvetlendirmektedir.

de, onların getirdikleri döküntülerin, dalgaların ve kısmen akıntıların tesiriyle sürüklenerek, derelerin ağzını — pek dar bir su yolu bırakmak suretiyle — örtmeğe çalışılması neticesi olarak bu iki hadise meydana gelmiştir. Yalnız

D) Şehrin doğu ve batısını sınırlayan Murt ve Kürtün ırmaklarının mansabı üzerinde gördüğümüz morfolojik bir hadise de, bunların mansapları üzerindeki ufalık kıyı korduonlarıyla çevrilmiş küçük ölçüde «Lagün» diyebileceğimiz denizle, ince bir kanal ile mü nasebette bulunan havuzcuklardır.

Her iki ırmağın denize karıştığı yer-

dalgalara ve akıntılara göre kıyı kordonunun şekli ve durumu değişmektedir. Meselâ : karayel dalgaları, kordonları daha ziyade batı — doğu, poyraz dalgaları ise doğu — batı istikametinde uzatmaktadır. Bazan da — yağışın çok olduğu zamanlarda — kuvvetli sel suları bu kordonları yıkıp Lagün'ü ortadan kaldırdığı halde (takriben 1,5—2 ay

SAMSUN

Fethi TEVETOĞLU

*Sahil az, dağlar yakın, yol ne yarım ne bütün
Evler de beyaz, renkli; deniz gören, görmeyen
Üstadımın burdaki fonu yemyeşil: Tütün
Yok bu şehre çıkub da murâdına ermeyen.*

evvel bizzat müşahade ettim) Aynı iş lemelerle aynı hadiselerin izleri bu gün canlanmış bulunmaktadır.

E) Yeşilirmak deltasının batı kenarlarında rastla lığımız — yine ufak ölçüde — kıyı kumulları, (Eksibe) düğüm liyen son morfolojik iz olarak karşımıza çıkmış oluyor.

Mevzuubahis kumullar « Çadırtepe » nin doğusundaki derenin sağ sahilinden başlayarak doğu istikametinde bir kaç kilometre devam ederler. Bunlar hakikatte dalgaların itikâl düzlüğü üzerinde parçalayıp ufaladığı çakıl ve kumlardan müteşekkil sahanın sonraları deniz seviyesin alçalması üzerine karaya bitişen bu kısma, kıyıya az çok paralel esen kuzey — batı ve kuzey — doğu ruzgârlarıyla yerini değiştirmesi suretiyle meydana gelmiş olmalıdır; Yahut da yeşilirmağın genişleyen deltasına tesir eden dalgalar, bu maddeleri birbirine çarpıp ve sürtmek suretiyle ufalayıp aynı tesirle karaya mal etmiş olabilir.

Hakikatte görünüp gayede birleşen bu kıyı kumullarının oluşu, şüphesiz, deniz itikâli tesiriyle yakından alakadardır.

Netice olarak diyebiliriz ki; mühim

kıyı bir şehri olan Samsunun çevrelediği koy kıyısı en sâkin zamanında bile dalgılardan azade değildir. Bir kelime ile, hayatini denizde bulmuş olan bu şehri coğrafi bir gözle incelemeye çalışırken, bir sahil şehri olmak hasebile, yaratılışında müessir âmilleri kıyı şekilleri ve onun yarattığı morfolojik izler olmuştur.

Kuzey Anadolunun en mühim kapısı, bir limanı olan Samsun, tabiatın (Sert şimal ruzgârlarına açık olması dolayısıyla) lütfuna uğramamış bu yüzden tabii bir liman olmamış, ancak bir iskele olarak kalmıştır.

Oldukça geniş bir hinterlandın zengin toprak mahsullerini dışarıya çıkaran önemli bir kapı olması, ayrıca bir mezopotamya (Yeşil ve Kızılırmak deltaları) arasında oluşu ehemmiyetini artırdığı halde liman tesisatına sahip değildir. Şüphesiz büyük emek ve masraflar bekliyen bu mühim tesisat her halde, bu harpten sonra inşasına başlamak suretiyle meydana getirilen eserlere eklenecek ve o zaman Samsun, kendisine doğru akan ekonomik faaliyetin teknik bir ihraç merkezi olabilecektir.

Temize Çeken :
Feridun ANKARA

Kardeşim ,
Yıllardır sık sık mektuklaşmak bizim için ekmek, su gibi bir ihtiyaçken epey zamandanberi ara vermiş bulunuyorum. Kimbilir buna ne kadar içerledin, hakkımda neler düşündün. düşünce - rinin çizdiği yolun ne olabileceğini bilirim; biraz sitemli, biraz endişeli kendi kendine soruyorsun : Bu çocuğa ne oldu ? Bu sorgunun peşinden bir takım karanlık fikirlere dahıyorsun.

Fakat üzülme. Bugün sıbhatım her vakıtkinden daha iyi; seni, geçen gün - llerden daha çok seviyor ve anıyorum. Yalnız şu var ki hiç ümit etmediğin bir vaziyet içindeyim. Hayatımı bir düzen ve bir plâna bağlamada titiz olarak tanıdığım ben hiç tahmin etmediğin bir derbederlik içinde yuvarlanıyorum.

İçinde bulunduğum şu tatil sonla - rında bir hayalin ardında koştüğüm itirafını duyunca hayretinden küçük dilini yutacaksın. Senin bu afallamış halin gözümün önüne geliyor ve gülü - yorum.

Artık bu sırrı söylemenin sırası geldi. Şimdiye kadar sustumsa senden saklamak isteyişimden değildi; nereye varacağı belli olmıyan bir başlangıcın sonuncundan emin olmayışımdaydı. Muhayyilenin kanadlarına sarılmış, çarpıntılı bir gönlün göklerde dolaştığı o günlerde susmaktan başka ne yapıla - bilirdi ?

Şu bulanık satırlar arasında canla - nan gölgeyi seçiyorsun değil mi ? Bir gölge ki sen, onlardan vaktile bana çok söz açmıştin. Bense budalaca bir gururu siper edinerek adam sende diye omuz silmiş, konuşulmaya bile değer bulmamıştım. Onlardan bir tehlikeden uzaklaşır gibi kaçmak lâzım geleceğini iddia etmiş durmuştum.

Vaktile, bakıp ta görmediğim ba - kışlardan, anlamadığım tebessümler - den. dinleyip te işitmediğim etek hışı - rılarından kaçınmanın bir erkek için pek kolay olmadığını nasıl anlama - mıştım.

İşte bugün bir zamanlar tehlike diye vasıflandırdığım şeylere doğru gitmekten zevk duyuyorum. Bu yüzden etrafımdan habersiz, ana, arkadaş, dost her şey ile ilgiyi kesmiştim. Ben artık körükörüne yürüyen bir aşkıttım. Yeni bir hayatın kapısını aralandırmaya çalışıyorum. Acemiliğin ve toyluğun korkuları içinde yüreği çarpa çarpa bir gönül avcılığına çıkmak ne zor şeymiş yarebbim!..

Havada uçan, kuşa, meşeler, arasında ken keklige çiftesini çeviren avcının helecane tufenginin patlamasından sonra biter. Evine sinirli veya memnun dön - mesi çantasındaki yaralı kuşların sayısı ile ölçülüdür. Fakat 18 yaşındaki bir kızın ürkek cana yakın mânalı bakış - larını, yeni gelişmiş göğüslerini,

*Ağlasın kan ağlasın.. gözlerim kan ağlasın!
Bu dertli gönlüm ile kamu yaran ağlasın!
Ben öksüzüm anadan, babadan, yardan öksüz
Atamdan öksüz kaldım, yaram saran ağlasın..
Mateminle katlanıp hicranına ummanlar
Ruhumla dile gelsin devir, devran ağlasın..
Bir kâinat ah! nasıl yıkılmış biz gördük
Feza zulmetle dolsun hal ve zaman ağlasın..
Güneş yok ve bahar yok, artık hayat, memat yok
İnsanlık tarihine âşina can ağlasın.
Mezarına saçından çelenkler örsün, Atam:
Huzurunda diz çöküp sana canan ağlasın.
Ezel ve ebediyet aradan göçtü gitti ;
Bahtına, Atatüksüz kalan cihan ağlasın...*

kıvrak yürüyüşünü, dalgali saçlarını m - şanlı yanbir gencin heyecanı öyle miya?

Bu heyecan günlerce yıllarca, belki - de bir ömür boyunca devam eder. Ba - zan bir süzüş onu yeisten kudurtur. Bazan bir gülüş sevinçten deli eder. Bir el hareketi, bir baş çeviriş, saçların arkaya atılıvermesi, perdenin aralandı - rılması, bir kahkaha daha bilmem ne - ler, telâkkisine göre, kalbinde derece derece ürpertiler uyandırır.

Ben bu anları geçirdim. Kalbim du - racakmış gibi olurdu. Gönül kaptırdı - ğım kızı gördüğüm zamanlar rengim atar, yürüyüşüm değişirdi. Hâlâde öy - leyim. Anlayorsun ya ben şimdi çılgın bir aşıkım. Bana bu duyguyu aşılaya - nın esiriyim, kelimenin en asil, en te - miz anlamile seviyorum.

Seviyorum. Bu kelime seni güldür -

mesin. Kat'iyen gülme. Hem de eski günlerime aid sözlerimden çıkarılmış bir takım sualler sormağa kalkışma. O vakıtlar kadınlar hakkında söyledik - lerimi bir torbaya doldur, ağzını bağ - la bir çukura göm.

Hatırlar mısın ? Bir Kadın Düşmanı - nı okuduğumuz zaman romanın kahra - manına kızmış, iradesizin birisi imiş diye alay etmiştim. Ne zavallı ve çocukea bir hükümmüştü o. Şimdi o isabetsiz hükümlerin acısını tadıyorum.

Şu sözlerimden de anlayorsun ya, artık yanlış telâkkilerimi düzeltmeğe, bir olay hakkında gelişi güzel karar vermemeğe çalışıyorum.

Her şeyi uzun uzun yazacağım. Bu günlük burada bitiriyorum. Haydi Al - laha ısmarladık; beni bekleyene gide - ceğim.

BİR RESİM SERGİSİ MÜNASEBETİLE

Suat ERGİNER

Sanat eseri bir cemiyetin hamle kaynağıdır. Cemiyete verdiği ülkü ve erdem değerinde içinden çıktığı sosyetenin iz ve temayüllerini de taşır. Bu itibarla büyük san'atkâr millî heyecandan ilham aldığı nisbette, içinde yaşadığı çevrenin sosyal ve tabii hayat varlığını, maddî, mânevî kıymetlerini eserlerinde yaratmak kudretini gösteren insandır. Bu noktadan işe başlayarak hareket olunduğu zaman kıymetli ressam arkadaşımız Hayri'nin Halkevi salonunda açtığı resim sergisi tam mânâsıyla gözlerimizin önünde gurbüz, özlü bir san'at hamlesi olarak canlanır. Fantaziye değil de realiteye, cemiyete cemiyetin varlığından doğan temayüllere tercüman olan bu tablolar önünden geçerken durdum; ve uzun uzun düşündüm; asabî bir fırçanın zemin «fond» üzerinde hareket ederek yarattığı bu senbolik, aynı zamanda reel çizgi terkipleri, yerli duygu ve düşüncelerin, kudretli bir muhayyileden taşarak hakikat alemine, canlı, taptaze bir sanat dalgası hâlinde yayılması; tablolardan fışkıran bu renk ve ışık tufanının şuurlara, kalplere akması ve insanın bütün benliğini aydınlatması gibi bir psikolojik hâdise yaratıyordu. Heyecan, kuvvetli, mânevî, estetik bir heyecan bütün varlığını sarmıştı. Halk evinin bu koskoca salonunu dolduran ve başlı başına bir varlığın ifadesi olan bu eserler, hakikatan çok verimli bir enerji kaynağından fışkırmıştı; ve

bu enerji kaynağı istikbalde büyük bir isim yapacağına inandığım bir Türk sanatkârının benliğinden taşıyordu. Bilhassa sanat eserlerinin yerli, içtimai ve millî oluşları bende çok kuvvetli intibalar uyandırdı: Mesela «Harmandan dönen, harmanda köylü» tablosu realist bir görüşün, yerli sanat duygusunun canlı bir ifadesi idi.

«Zonguldak amelesî» 500 metre derinlikte çalışan bir insan kütlesini tabiat ve madde âleminin servetini şekillendiren iradesini, ve nihayet güneşin ışığından mahrum bu fedakâr insanlar da canlanan «çalışma ibadeti» ni bütün kudretiyle temsil ediyordu. Bilhassa «harp» deseni üzerinde durmak isterim. Bütün bir cemiyetin ve bir hayatın maddî imkânsızlıklarla mücadele ve bu mücadele sonunda elde edilecek olan zafer iradesini temsil eden bu resim bir şaheserdir!

Prensiplerine, prensiplerinin doğruluğuna, yüksek bir ülküye inanmış olan bir genci, hayat ve enerji kaynağı olan bir gencin hamle kudretini temsil eden bu resim kafamda derin bir iz bırakmıştı. Sanat okyanusunun üstüne fırlayarak, beyaz köpüklü dalgaların göğsünde titreşen güneş ışıkları gibi tamamiyle orijinal kalmasını bilmiş ve başkasına benzemeyen bir varlığın canlı bir timsali olan bu tablo, ferd iradesinin cemiyet iradesini bile hiçe sayarak yoksuzluğa, mahrumiyetlere ve maddî müşküllere kafa tutan erkek

HALKEVİNDE BİR GÖSTERİ

M. DOBADA
Öğretmen

GENE Halkevinin küçük salonu ağzına kadar dolu. Herkes sabırsızlanıyor; zira başlama saati geçmiştir. Birden bandonun müthiş sesi işitildi. Herkes ayakta... Milli marştan sonra öğretmen Galip Naşit'i perdenin önünde görüyoruz. Sevimli çehresile, inandırıcı sözlerle biriktirme ve artırma haftası münasebetiyle halka öğütler veriyor.

Birden insanı yerinden zıplatacak bir gürültü işitildi. Bu başlama işareti dir. Perde ağır ağır açılıyor. Sanki sahne gaz lambasıyla aydınlatılmış. Sahnenin ışık düzeni çok bozuk. Dekor sade, fakat çok çıplak. Kapının üzerine asılan fon çok çığ, insanın gözüne

iradesini temsil etmesi itibarıyla dik-kata şayandır. Hulâsa Hayri'nin bütün terkiplerinde, yani tablolarında ümanizmayı «Humanisme» de aşan «millî — insanî» bir yaratma kudretine şahit oldum. Bu plastik sanatta hakikatan muvaffak olan genç ülküdaşımın ilerde daha özlü ve verimli eserler yaratacağına olan inancım bir kat daha kuvvet buldu. Karadenizin bir incisi olan Samsun'umuzun tabii ve içtimai muhitinden ilham alan kudretli sanatkârın bu varlıklı eseri önünde saygı ile eğilerek sözlerime nihayet verirken bilhassa beğendiğim tabloların küçük bir listesini yapmaktan kendini menedemedim: 1 - Tütün tarlası, 2 - Mısır tarlası v. s..

batıyor. Genel olarak sahne üzerimizde iyi tesir bırakmadı. Daha doğrusu özen ti göremedik.

Sahne seyircinin üzerinde ilk tesiri yapar. Son zamanlarda dekora muhalif bir ceryan olmasına rağmen henüz dekor mevkiini muhafaza etmektedir. Bilhassa ışık düzeni artistin muvaffakiyetini belirtir. Çünkü mimikler, jestler, bütün durum elektirikle seyircinin gözlerine serilir. O akşam ışık vaziyeti o kadar fena idi ki, karaggz oyunu gibi artistlerin bütün hareketlerini beyaz fonda takip edebiliyorduk ve gözlerimiz elde olmuyarak o hareket eden hayallere takılıyordu.

İnsan Sarafı komedisi başlamıştır. Ötelcinin tüccar Hulûsi ile konuşmasını görüyoruz. Hulûsi ötelcinin yanında pek silik kalıyordu. Çekingen, ürkek, cesaretsiz ve daha doğrusu biraz manken hissini veriyordu;

Pozlariyle, şivesiyle tam manasiyle bir manakyan efendi seyrettik. Fakat şivede bazen değişiklik oluyor ve fazla vücut hareketi yapıyordu. Ezilmeler, büzülmeler, kırılmalar çok güzel fakat bazen lüzumsuz oluyordu. Umumiyet itibarıyla rolünün erbabı olduğunu tasdik ettirdi.

Samsun sahnesinin emektarı avukat Hikmet beyin makyajından başlamak isterim. Mevzu icabı iki benzer bulunmaktadır. Benzeme makyajları iyi degildi. İkisi de genç oldukları halde

sakalla benzetilmek istenmiştir. Roller ve yüz hataları tamamile genç olan bu benzerlerin genç papaslar gibi makyaj yapmaları biraz gözü okşanıyordu. Avukat Hikmet bey duruşlarıyla, bakışlarıyla, birden hareketleriyle, sahneyi idare edişleriyle daha doğrusu bütün rol karakterile emektar olduğunu çabucak tasdik ettiriyordu. Fakat her zaman olduğu gibi bugün de bir bezginalik, üstünkörlük, yorgunluk ve daha doğrusu umumî bir kayıtsızlık var. Hemen şu soru aklımıza geliyor.

— Aceba ehemmiyet mi vermiyor?

Bazı lüzumsuz hareketlerine de rastliyorduk. Meselâ : Hocanın cüzdanına ısrarla bakması ve pazarlık sahnesini lüzumsuz yere uzatması gibi.. Diğer taraftan ölçü almak sahnesi de layık olduğu ehemmiyeti vermedi. Bazı sözlerini hiç anlamıyorduk. Çünkü çok acele ediyordu. Bazen de sözleri halkın kahkahaları arasında kayboluyordu ki, bu kusuru ustalığına yakıştıramıyoruz doğrusu.. Artist seyircinin heyecanını beklemek zorundadır. Onun heyecanını firenlemek değil, aksi olarak kırbaçlamak gerektir. O halde son sahne tekâmülüne nazaren halk artisti, artist halkı takip edecektir. Bütün bunlara rağmen ağır yükün altından kalktı.

Piyesin en enerjik şahsı şüphesiz hoca idi. Rolünü çok benimsemişti. Elma gibi dolgun ve kırmızı yanaklarla, giyinişle hareketleriyle tam manasile bir hocaydı. Bu arkadaşın üzerinde işlenirse Halkevi sahnesi iyi bir istidat kazanmış olur zannındayım. Hoca rolüne hakim değildi Fazla heyecanlı idi. Bunun için kendini bu heyecana kaptırmış vaziyette bazen şaşırıp kalıyordu. Bilhassa sesini idare edemedi.

Bunlara rağmen piyesin belkemiğini teşkil ediyordu. Aynı zamanda halkın üzerinde en iyi iz bırakanı da hocaydı. Ve zaten rolü de buna müsaitti.

Külhanbey rolündeki arkadaş makyajile, giyinişle ve sözlerle külhanbeydi. Bulunduğu sahneleri idare edemedi. İlk defa içeri girerken sanki dolandırıcı arkadaşını tanıyormuş gibi girdi. Halbuki dikkatli bakışlarıyla bunu sonradan hissettirecekti. Biraz da sesi sahneye müsait değildir.

İkinci benzerin de demincek dediğim gibi makyajı yakışmıyordu. Hayret edişleri, şaşırma ve şaşkınlıkları iyi idi. Yalnız, yorgunluğunu ve uykusuzluğunu daha fazla belirtmeli idi.

Ötelci rolüne hakimdi. Vaziyeti iyi idare etti. Onun da sahnede emeği olduğu belli idi. Bir çok zor durumlardan kurtuldu. Bazı karışık sahneleri düzeltmeğe yol açtı. Bütün bu ustalıklarına rağmen büyük bir falsoyu tamir edemedi.

Hoca ile kendisi terzi meselesinden evvel, meb'us meselesini konuşacaklardı. Burası atlandı. Birdenbire hoca meb'usla karşılaştı. Şüphesiz bu sahne çok garip oldu. Seyirci bu vaziyete hazırlanmamıştı. Sonra kendisi hoca ile karşılaştığı zaman hoca meb'ustan bahsetti. İşte burada otelci ustalığını kullanacaktı ve hemen :

— Demin içerde sana bahsetmiştim, o meb'us mu?

Diyerek o muazzam falsoyu tamir etmiş olurdu.

Son sahne biraz karışık oldu. Daha cazip bir şekle konulabilirdi.

Piyesin bitimi iyi değil. Hep beraber çıktıkları zaman perde kapana - caktı.

**

Umumiyet itibarile piyes fena temsil edilmedi. Bu kadro ile daha iyi temsil edilmek imkânı mevcuttur. Hiç bir maddî menfaat gözetmeksizin bize iyi günler geçirten bu fedakâr arkadaşları tebrik ve hatta taktir etmek bir vazife ve bir borçtur.

Bu münasebetle burada iki büyük derdimizi eşmek isterim.

Birincisi : Gözlerimiz daima sahnede aynı şahısları görmektedir. Samsunda şuurlu ve uyanık bir gençlik vardır. Gönül bunların Halkevi sahnesinin sıcak kucağına atılmasını istiyor. Gönül her piyeste muhtelif istidatlar görmek istiyor. Bu niçini olmuyor? Şüphesiz bir çok sebepleri olabilir. Fakat hiç bir sebep ve engel tanımak mevkiinde ve zorunda değiliz. Halkevi bütün gençlere açıktır. O her zaman bağrını açmış vaziyettedir. Koşun gençler, bu bir cemiyet ve inkılâp vazifesidir.

İkinci dert de : Bazı cemiyet terbiyesi almamış kimseler oturdukları yerin havasını kirletmek istiyorlar. Herkes kulak kesilmiş piyesin heyecanile yuvarlanıp giderken, kafalarımızı tırmalayan sesler ve sözler sarfederek hiç te insana yakışmayan hareketlerde bulunanlar oluyor. Bu gibilere şunu hatırlatmak isteriz.

Halkevi bir sosyal mabettir. O mabede sosyal düşüncelerle girilir. Aksi hareket edenlerin izzet nefsi ve gururu o anda parçalanmalıdır. O günkü olduğu gibi inzibatın çelik elini onun başında bekletmek değil, derhal cemiyet içine yakışmadığını orada kendisine göstermek lâzımdır. Müsâ - maha yok. Her işde « zecri tedbir » lâzımdır. Bunu alâkadarlardan beklemek hakkımız ve bu hakkı istemek te vazifemizdir.

C. H. P. VİLÂYET KONGRESİ

Memleketin her köşesinde olduğu gibi şehrimizde de C. H. P. Vilâyet kongrei yapılmış ve sona erdirilmiştir. Valimiz Faik Türel ve Parti müfettişimiz Hikmet Işık'ın da hazır bulundukları toplantıların ilki 4/12/1942 Cuma günü Halkevi salonunda yapılmıştır.

Celse vilâyet idare heyeti reisi tarafından açılmış; Atatürk'ün aziz hatırası için ayakta bir dakika saygı susması yapılmıştır. Parti bölge müfettişliği talimatına uygun olarak vilâyet kongre birinci reisliğini yapan parti müfettişimiz Hikmet Işık kısa bir hitabede bulunmuşlardır. Bu hitabeyi takiben kongre için bir ikinci reis ile iki kâtip seçimine geçilmiştir. Bundan sonra « karşılıklı hürmet, tam bir ahenk ve beraberlik içinde çalışan » idare heyetinin iki yıllık çalışma raporu okunmuş, müteakiben encümen seçimleri yapılmıştır. Bu suretle birinci günü toplantıya son verilmiştir.

5/12/1942 Cumartesi günü ikinci toplantıda dilek encümeninin raporu okunmuş, tasnif edilen dilekler sırası ile gözden geçirilmiştir. İlgili delegeler tarafından verilen izahatlardan sonra bazıları çıkarılmış bazıları olduğu gibi kabul edilmiştir.

Ticarî, zirai, sınaî meseleler üzerinde delegeler tarafından yürütülen fikirlere ilgili daire müdürleri cevap vermiş delegeleri tatmin edecek neticelere doğru gidildiği memnuniyetle müşahade edilmiştir.

Şehrimizin, ticarî önemi göz önünde tutularak, İstanbul ve diğer büyük şehirlerimizle temas halinde bulunabilmek için şehirler arası telefon şebekesine bağlanması dileğinin büyük kurultaya arzı kararlaştırılmıştır.

(Sonu 32 inci sahifede)

SAMSUNDA MAARİF

Orhan CAPLI
Öğretmen

SAMSUN şarkî Karedeniz bölge-
sinde önemli bir ticaret merkezi
olduğu gibi maarif hayatında da üstün
bir mevki vardır. Komşu vilâyetlere
nazaran okulları çok ve çeşitlidir. Vi-
lâyetimizin kültür hayatında önemli
bir yer alan okullarımızın öğretmen ve
talebe vaziyetini gösteren rakamlar bize
kâfi bir fikir verebilecektir. Etraflı bir
tetkik isteyen bu mevzu bir kaç sayfa
içinde anlatılmaz. Bu bakımdan burada
sadece rakamlar vermek suretiyle ikti-
fa edeceğiz.

Orta öğretim :

Lise :

Pek eski bir maziye sahip olan lise-
miz muhtelittir, geniş bir kadroya ma-
liktir. Lisesi olmıyan komşu vilâyetle-
rimizdeki talebeler de buraya gelmek-
tedir, bu talebeler liseye bağlı pansi-
yonda barınmaktadır. Halen 17 si er-
kek olmak üzere 26 öğretmen ve 898
erkek olmak üzere 1017 talebe vardır.
Lisemizin genç ve kıymetli direktörü
bay Ziya Karamuk, ciddi faaliyetleriyle
muhitimizde iyi bir intiba bırakmıştır.

Ortaokul,

Direktörü bay Nevzat Akıncı'dır.
19 u asil ve 5 i yardımcı erkek olmak
üzere 33 öğretmen ve 762 si erkek
381 i kız olmak üzere 1143 talebesi
vardır. Binasızlık yüzünden okulda çifte
tedrisat yapılmaktadır.

Meslekî öğretim :

Maarif Vekillîği meslekî öğretime

bugün büyük bir önem vermektedir.
Gün geçtikçe san'at okullarının ve
enstitülerin sayısının artmakta olduğu-
nu hepimizin görmekteyiz.

Millî Şefimiz İNÖNÜ Samsunu şe-
reflendirdikleri zaman « Biliyorsunuzki
teknik öğretim programında Samsun'a
önemli bir vazife verilmiştir. Burası
yeni teknik durumumuz için başlıca
bir merkez olacaktır » ... demek suretile
şehrimizin kültür hayatında yeni bir
hamleyi müjdelemişlerdir.

Halihazırda vilâyetimizde Ticaret li-
sesi, Akşamkız san'at okulu, Kız ens-
titüsü vardır. Erkek san'at okulunda
açılması kararlaştırılmıştır.

Ticaret lisesi :

Yakın bir maziye sahip olan ticaret
lisesine gittikçe rağbet artmaktadır.
Buna rağmen kadrosu pek geniş de-
gildir. Halen 7 si erkek olmak üzere
8 öğretmen 145 i erkek olmak üzere
191 talebesi vardır. Talebelerin disiplin
ve terbiye durumu çok iyidir. Şehrimi-
zin bir çok müesseselerinde Ticaret
lisemizin yetiştirdiği elemanlar yer
almıştır. Hatta uzak vilâyetlerden okul
direktörlüğüne müracaet edilerek me-
zun talebeler istenmektedir.

Her bakımdan halkımızın yakın ilgi-
sini kazanan bu okulun ileride çok in-
kişaf gösterceği umulmaktadır. Ti-
caret lisesinin genç direktörü bay Lâtif
Gökkül ve arkadaşlarının faaliyetleri
tebrike şayandır.

Akşam Kız San'at Okulu :

Bu okulda yakında açılmıştır. Direk-
törü bayan Zekâvet Kefeli, ciddiyeti,
faaliyeti ve talebesine olan sempatisi
ile vilâyetimiz kültür hayatında takdir-
le anılanlar arasına girmiştir. Öğret-
menleri pek yakında açılan kız ensiti-
tüsü ile müşterek olduğu için sayısını
da enstitü öğrenmeleri ile müşrerek
olarak vereceğim, 4 ü erkek olmak
üzere 13 öğretmen ve 252 kız talebesi
vardır.

Kız Enstitüsü :

Okul şimdilik Akşam kız san'at oku-
lu binasında ders yapmak üzere 1 Bi-
rinci kânun 1912 te açılmıştır. Direk-
törleri gene bayan Zekâvet Kefelidir.
Öğretmenlerinin sayısını da Akşam kız
san'at okulundan bahsederken söyle-
miştim. 78 talebesi vardır. İleride her
cihetten inkişaf edeceğini şimdiden
tahmin ettiğimiz bu okulun açılması
için uğraşan sayım Maarif Müdürümüz
bay Doğanay'ın adını saygı ile anmayı
bir vazife bilirim.

Merkezde ilk öğretim :

Merkezde 12 ilkokul vardır. 28 i er-
kek olmak üzere 74 öğretmen ve 2160
erkek 1779 u kız olmak üzere 3939
talebe vardır.

Köydeki okullar :

Okulu bulunan 19 köy varsa da 2 si
öğretmensizlik yüzünden kapalı bir va-
ziyettir. Halen, 14 ü erkek olmak
üzere 20 öğretmen ve 1216 si erkek
olmak üzere 1631 talebe vardır.

Kazalar :

BAFRA :

Orta Öğretim :

Bu kazamızda orta öğretim faaliyeti
1936 yılında bir orta okul açılmakla
başlamıştır. Orta okulun 217 si erkek

62 si kız olmak üzere 279 talebesi ve
6 sı asil ve 5 i yardımcı olmak üzere
11 öğretmen mevcudu vardır. Genç
direktörü bay Necmi Esin yorulmaz
mesaisi ile muhitinde büyük bir sem-
pati kazanmıştır.

İlk öğretim :

Merkezde dört ilkokul vardır. 9 u er-
kek olmak üzere 26 öğretmen ve 890
erkek 559 u kız olmak üzere 1449 ta-
lebe vardır.

Köylere gelince, okulu bulunan 21
köy varsa da bunlardan 15 i faaliyet-
tedir. 18 i erkek olmak üzere 27 öğ-
retmen ve 1216 sı erkek 374 kız ol-
mak üzere 1590 talebe vardır.

ÇARŞAMBA

İlk öğretim :

Merkezde 2 ilkokul vardır. 11 i er-
kek olmak üzere 18 öğretmen ve 713
erkek 306 sı kız olmak üzere 1019 ta-
lebe vardır.

Köylere gelince : Okulu bulunan 18
köy varsa da bunlardan 12 si faaliyet
tedir. 13 ü erkek olmak üzere 16 öğ-
retmen ve 723 erkek 67 si kız olmak
üzere 790 talebe vardır.

HAVZA

İlk öğretim :

Merkezde iki ilkokul vardır. 3 ü er-
kek olmak üzere 8 öğretmen ve 334 ü
erkek 140 ı kız olmak üzere 474 tale-
be vardır.

Köylere gelince : Okulu bulunan 16
köy varsa da bunlardan 11 i faaliyet-
tedir. 16 sı erkek olmak üzere 19 öğ-
retmen ve 581 i erkek 175 i kız olmak
üzere 756 talebe vardır.

KAVAK

İlk öğretim :

Merkezde bir ilkokul vardır. 5 i er-
kek olmak üzere 7 öğretmen ve 193
erkek 57 si kız olmak üzere 250 tale-
be vardır.

Köylere gelince : Okulu bulunan 12 köy varsa da bunlardan 5 i faaliyette-
tedir. 12 si erkek olmak üzere 14 öğ-
retmen ve 249 u erkek 31 i kız olmak
üzere 280 talebe vardır.

LÂDİK

Meslekî öğretim :

Faaliyetine her zaman şahit oldu-
ğumuz köy enstitüsü Lâdik'in Akpınar
köyünde de açılmıştır. Elimizde ensti-
tütünün rakam olarak öğretmen ve ta-
lebe sayısı olmadığından burada etraflı
malûmat veremeyeceğiz.

İlk öğretim :

Merkezde bir ilkokul vardır. 4 ü er-
kek olmak üzere 7 öğretmen 355 erkek
136 sı kız olmak üzere 491 talebe
vardır.

Köylere gelince : Okulu bulunan 7
köy varsa da bunlardan 4 ü faaliyet-
tedir. 6 sı erkek olmak üzere 7 öğret-
men ve 230 u erkek 42 si kız olmak
üzere 272 talebe vardır.

TERME

İlk öğretim :

Merkezde bir ilkokul vardır. 3 ü er-
kek olmak üzere 5 öğretmen ve 226 sı
erkek 85 kız olmak üzere 311 talebe
vardır.

Köylere gelince : Okulu bulunan 11
köy varsa da 5 i faaliyettedir. 10 u
erkek olmak üzere 11 öğretmen ve
249 u erkek 60 ı kız olmak üzere 309
talebe vardır.

VEZİRKÖPRÜ

Merkezde iki ilkokul vardır. 6 sı er-
kek olmak üzere 9 öğretmen ve 320 si
erkek 125 i kız olmak üzere 4445 ta-
lebe vardır.

Köylere gelince : Okulu bulunan 20
köy varsa da bunlardan 11 i faaliyet-
tedir. 19 u erkek öğretmen ve 426 sı
erkek 187 si kız olmak üzere 613 tale-
be vardır.

KIZIM...

Bafra : Necmettin ESİN

Mecnun Leylâsını bir çöle verdi
Virijil, Beatrice... söyler, giderdi,
Ferhat dağ başında Şirin'e...
Ben senin izini kaybettim kızım.

Güneşte ışık var Ayda hayat yok,
Eski bağlar meydan, kişniyen at yok,
Akı, karası var, sendeki tat yok,
Başımdan bilmedim, aybettim kızım.

Bir göndü, gözlerim nurunla soldu,
Gönül, bir tas gibi boşanıp, doldu
Mazi bir baharken, şimdi güz oldu,
Günah sende değil, ben ettim kızım...

DERE

Melâhat SÜERDEM

Güneş saçlarından öpen dere,
Çağiltılarınla bizi
Sürükle neş'elere...

Götür : Yosun kokusu

Zaman kaygusu

Olmıyan beldelere.

Oraların karanlık geceleri olmasın
İnsan hiç uyumasın.

Yalnız dalgın

Sevgiliyi sayıklasın.

Orada kuşlar, çiçekler bütün güzellikler
İnsanı aldatmasın.

Haydi gözlerimizi kapadık

Güneşi saçlarından öpen dere

Götür bizi meçhul beldelere...

HİKÂYE

"BEN DE ÖLMELİYİM !..."

Fethi TEVETOĞLL

Burası tıp fakültesi anatomi ensti-
tüsünün kadavra salonuydu. Yirmiyeye
yakın, insan boyunda, mermer masalar
üzerinde, kiremit sarısı kadavralar
yatıyordu. Bunlar iki üç aydır yattıkları
formol havuzlarından yeni çıkarılmış
lardı.

Salonda öyle ağır bir koku vardı ki
insan alışana kadar hayli gözyaşı dö-
küyordu. Birbirine karışmış ölüformol
kokusu târif edilmez kerihliği yetiş-
miyormuş gibi gözleri, biberli elle
uyuşturmuştan beter yakıyordu. Şüphe
yokki buraya ilk girenin birkaç duyusu
birden âni ve şiddatli olarak tenbih
ediliyordu. Rengin sararmamasına,
insanın başdönmesi, mide bulantısı
duymamasına ve bilhassa gözlerin
şiddetle yaşarmamasına imkân yoktu.
Formolün tesirinden ibâret olan bu
gözyaşları, henüz yüreği katılaşmamış
ve o ölüleri bir eşya gibi almağa alış-
mamış teşrih sınıfının ilk talebesi
tefelsüfe başlayınca, hakiki gözyaşla-
rına da değişiyorlardı.

Bu ölümler kimdi? Adları neydi?
Nereli idiler? Kimimin nesi idiler?
Nasıl bir hayat geçirmiş ve tâli nihayet
onları bu masaların üzerine nasıl
düşürmüştü? Aceba bunlar fena insan-
lar mıydı? Yoksa yüksek birer kalbe-
mi sahiptiler?

Bir tanesi öyle görünüyordu ki
sağlığında muhakkak pehlivandı. Ars-
lanlar gibi idi. Boyu mermer masayı
tutmuştu. Gür kaşlarının çatıklığı hâlâ
kaybolmamıştı. Kol, omuz, göğüs,

bacak velhasıl bütün adeleleri çok
inkışaf etmiş görünüyordu. Bu adam
kimbilir kimlerin sırtını yere getirmişti.
Askerlikte muhakkak bunu topçuya
ayırışlardı ve o, bataryasında ancak
üç kişinin kaldırabileceği heybetli mer-
mileri kucaklayıp taşımıştı. Ya şu genç
kızın zayıf fakat ne mevzun bir vücudu
vardı. Aylarca formolda kaldığı halde
uzun saçları, yüzünün bütün çizgileri,
kaş ve gözleri, küçük muntazam burnu,
incecik dudakları, elleri hep güzellik-
lerini belli ediyorlar, bu kızcağızın
vaktile çok güzel olduğunu gösteri-
yorlardı.

Adı neydi? Kimin kızydı aceba?
Kimbilir hangi delikanlılar buna kur-
yapmış, gönül bağlamışlardı? Kimbilir
bu, içlerinden hangisine inanmış, han-
gisini çıldırması sevmişti? Ve ihtimal-
ki aldatıldığı için bu hâle geldi. Kimse
bilemez ki..

Bir yaşlı kadın vardı ki o masada
çalışacaklara Allah ecir sabır verme-
liydi. Kupkurydu, bir deri bir kemikti,
gözleri pek büyük ve fırlaktı. Gözçu-
kurlarında, hatta bütün yüzünde kemik
ve ince bir deriden başka ne et ne yağ
kalmış, yalnız bir çift korkunç göz..
Bu ölünün, yemek yememekte ısrar
etmiş ve kendisini böylece kaşeksiye
götürmüş bir deli olduğu düşünülebilirdi.

Esasen bu ölümler timarhânededen ve
Darülacezeden getirilen sâhipsiz kim-
selerdi, Salonun dışında bir kaynaşma,
bir gürültü oldu. Beyaz gömleklerini
giyinmiş, bistüri ve penslerini kalem

gibi gömlek ceplerine yerleştirmiş genç tıbbiyeliler içeri koşuşmağa başladılar. Bazıları salona biraz daha geç girmiş olmak için dışarda dolaşıyorlardı. Bazı tiryakileri de ikiden beşe kadar sürece bu çalışma esnasında dışarıya çıkamıyacıkları için sigaralarını iki nefes daha fazla çekmeye gayret ediyorlardı.

« Hoca geliyor » sesi duyulunca kolkola gezenler çözüldüler ve yarısı içilememiş sigaralar yere atılıp ezilerek söndürüldü. Her içeri giren bir tabure kapıp numarası kenarında yazılı masanın başına koştu. Her masada altı talebe bulunuyordu. Bunların ikisi kadavranın baş ve boynunun teşrihine çalışıyordu. İkisi kolların, ikisi de karın ve bacakların..

Koca salonda yüzden fazla talebe bulunduğu halde çit yoktu. Beyaz takyesini giymiş Fransız profesör kapıya gelmişti. Orta boylu, şişmanca bir adamdı. Beyaz, kollu gömleğinden başka bir de beyaz, muşamba önlük takınıyordu. Kurşunî renk kauçuk eldivenleri dirseklerine kadar uzanıyordu. Çok ciddi bir hocaydı, hiç gül-müyordu. Fakat pembe ve nurlu yüzü pek sevimliydi. Talebeyi hiç korkutmaz fakat çok utandırır. En haylazlar bile onun büyük nezâketi karşısında mum kesilirler ve çalışmaya, birşeyler öğren-meye mecbur olurlardı.

Asistanlar ve yardımcı asistanlar masalara taksim edilince profesör onbeş, yirmi dakika için dışarı çıktı. Kapıların kilitlendiği duyulur duyulmaz hocanın gittiği anlaşıldı. Başlar doğruldu ve asistan olan masalardan hafif, asistansız masalardan biraz daha yüksek uğultular, konuşmalar yüksel-meğe başladı.

Kapının tam karşısında bir masa vardı ki salonun yarı gürültüsü oradan çıkıyordu.

Sınıfın yaramazlarından üçü bir araya düşmüşlerdi. Bunların en azgını tüyübozuktur. Saçları, kaş ve kirpikleri kül renginde olduğundan o bu isimle anılırdı; ve asıl adının ne olduğunu çok arkadaşları bilmezdi. Kısa boylu tıknaz kanlı, canlı, yerinde duramayan ve muziplikten hoşlanan bir çocuktur. Yüzüne bakıp ta gülmek kabil değildi. Hele hafif peltek konuşması duyulunca

— Beş liya veyin size kadavyanın etini çineyim» diyordu. Kumpanyadan biri :

— « Pekiy ulan pekiy, ben vericam, haydi çiye bakalım » diyordu. Bu, açık gözlüğü, ve anaforculuğu ile meşhur Beleş İhsandı. Tüyübozuk cevap verdi :

— « Toka et beş lirayı ondan soya. Bu işde de beleşçilik yok oğlum ! » .. Dal Âsım : « Haydi al bakalım beş lirayı da çiye ! » diyerek cüzdanından çıkardığı parayı uzartı. Tüyübozuk parayı alıp cebine yerleştirdi. Gözlerini kapadı ve elindeki küçük kadavra eti parçasını çiğneyip tükürdü. Hepsi hayret içinde kaldılar.

Dal Âsım : Bu küstahlık. Bu kadar nâmussuz çıkacağını ummazdım. Haydi artık beş lirayı geri ver, sonra beleşten alırsın . » dedi. Tüyübozuk : « Havaal beğim ! » deyince Dal Âsım onu kucakladı. Mahalle çocukları gibi iki koca üniversiteli hafiften dalaştılar ve yarısı yırtılan beş lira zorla kurtarılabildi.

Başasistan bir masadan diğerine geçiyordu. Bunların yanına uğrayınca sesi kestiler. Mütemâdiyen söylenen Tüyübozuk intikam almak için kadavranın bir kulağını kesti. Bir usluca talebe : « İnsaf be Tüyübozuk ! » dedi. « Ne güzel bir kızmış baksana. İnsan bunun kulağını kesebilir mi ? Mamafi etini çiğnedikten sonra.. »

Tüyübozuk farketirmeden kulağı Dal Âsımın çantasına yerleştirdi. Tramvayda veya evde çantasını açınca kulak görünecek veya yere düşecek ve Âsım etrafındakilerden utanmış olacaktı. Kimbilir belki de bir sinirli yolcuya rastlarsa « adam öldürmüş, kulağını çantarına saklamış » diye polise verilecekti.

Bu masanın solundaki masada da inadına hep çalışanlar toplanmıştı. Teşrih atlaslarını açmışlar dikkatli dikkatli çalışıyorlardı. Çoktan deri kısmını kaldırmışlar, adaleleri kesmişler, şimdi damar ve sinir takımını meydana çıkarıyorlardı. Halbuki Tüyübozuk Beleş İhsan yüz derisini henüz kaldırmışlardı. Dal Âsım da yukarı kolun adalelerini meydana çıkarabilmiş fakat bu günün programı olan kan damarlarını hazırlayamamıştı.

Profesör içeri girince deminki azgınlıklarını haber almış gibi bunların masasına doğruldu. Hepsinin rengi attı. Tüyübozuk yüz derisini yana açarak kestiği kulağı kapattı. Fakat profesör, deri çok derin kaldırılmış ve alt kısmı hiç hazırlanmamış diye onları azarlardı. Sonra sıra Dal Âsıma geldi. Profesör pensiyle bir kan damarını tuttu ve sordu :

- Nedir bu efendim ?
- Arteria Berachialis.
- Bon. Bu nedir efendim ?
- Şey.. Şey.. arter..

Dal Âsım damarın adını hatırlıyamadı. Profesör :

— Pekâlâ efendim bunun adı şey arter olsun. Bu nedir ?

— Nervüs.. Nervüs..

Yine sonu bir türlü gelmiyordu. Profesör kızdı :

— Nervüs, ama ne nervüs. Olmaz efendim böyle !

Yandaki masada çalışanlara yardım eden yardımcı asistana seslendi :

— Faruk Beğ, siz bugün hep bu efendilerle meşgul olunuz. Hiç bir şey öğrenmemişler. Şey arter, nervüs, nervüs..

Profesör yandaki masaya geçerken yardımcı asistan Faruk bunların yanına geldi.

Bu, beşinci sınıfta bulunan bir askeri tıbbiyeliydi. Vaktiyle teşrih vizelerinden ve imtihanından hep pek iyi not aldığı için bu sene yardımcı asistan olarak kabul edilmişti. Çalışkanlığı ve terbiyesiyle bütün fakülte hocalarının, sıcak kanlılığı ve centil-menliğiyle de bütün arkadaşlarının büyük sevgisini kazanmıştı.

Uzun boylu, kusursuz yapılı, yağız bir delikanliydi. Üniforma onun levendliğini büsbütün meydana koyuyordu. Senlibenli olduğu hiç bir arkadaşı yoktu. Fakat onu bütün sınıfı hattâ bütün mektep, bütün fakülte severdi. Ağır derslerinden vakit çalabilirse bunu barfiksde çalışmak, demirde hareketler yapmak, halkalarda sallanmak suretiyle sporla geçirir veya tatil günü ise ekseri Almanca bir edebî kitap alıp Boğaziçi vapurlarından birine biner, koruları ve manzarası güzel olan bir iskeleye çıkardı. Bir çimenliğe uzanır, yaradılışın sonsuz güzelliklerini seyreder, sonra düşünür ve tekrar başını önüne eğerek bıraktığı yerden kitabına devam ederdi.

Son üç yıl içinde ona daha çok bir ağırlık, durgunluk, melankoli çöktüğü söylenebilirdi. Eskiden daha şendi. İlk sınıflarda sırası bulunan Konyadan dönünce her arkadaşını ayrı ayrı kucaklar, öper. Getirdiği kurabiyeleri ve meyvaları hemen o gün herkese dağıtarak bitiriverirdi. Sınıftaki arkadaşlara hiç değilse kulakmisafiri olurdu. Şimdi

ise yalnız kalmaktan daha çok hoşlanıyordu ve bütün konuşması kadavra başında gösterdiği kısımların adlarını saymaktan ibaret gibiydi. Üç yıldır silya gitmediği düşünülürse Faruk'un başından ona bu sıkıntı ve üzüntüyü veren bir büyük hâdisenin geçtiği akla gelebilirdi.

İkinci sınıftayken mavi renkli fantezik kâğıtlara sabah akşam mektuplar yazması arkadaşları arasında âşık olduğu dedikoduunu çıkarmıştı. Fakat kimse yüzüne getirip birşey soramaz, söyleyemezdi. En yaramaz ve haylazlar bile onu sayarlar. onu kırmaktan çekinirlerdi. Üçüncü sınıftan sonra mektup yazdığı da bir daha görülmemişti. Et- raflarını tetkikle meşhur bâzı tipler, kendi kendilerine : « Azizim Faruk'un sevgilisi ya öldü yahut başkasiyle evlendi » diye teşhis koyuyorlardı. Üç sene geçince artık onun için şöyle veya böyle hiçbir dedikodu kalmamıştı.

Fakat o günkü hâdiseler üzerine bütün fakültede, onun eski yeni her hâli te- ferruatiyle konuşulmağa, hakkında muhtelif rivayetler duyulmağa, tefsirler dermeyan edilmeğe başlandı.

Faruk Tüyübozukların masasına gelince pensiyle çok derin kaldırılmış yüzderisini tutarak normal vaziyetine koyuyordu. « Çok kalın ha... » derken rengi biranda bembeyaz kesildi, bütün ölüye bir göz attı, tekrar dikkatli dik- katli gözlerini fırlatarak ölünün yüzüne bir kere daha baktı ve bayılıp yere yıkıldı.

Bütün salon bu masanın başına koştu. Profesör geldi, ne yapacağını şaşırdı. « Ne oldu efendim ? Ne oldu ? » diye soruyordu. Bir talebe mırıldandı : Herhalde formol kokusu başını tuttu efendim. « Beleş İhsan : » Efendim bizim

ölünün kulağı kesikti, onu görünce fena oldu. » diyordu. Faruk Profesörler odasına taşındı. Kalbini takviye edici iğneler yapıldı. Eter koklatıldı. Pek güçlükle ayılabildi. Fakat bir türlü kendine gelemiyordu. Otomobille mek- tebin revirine naklolundu.

En büyük profesörlerden tutunuz da üniversitenin hademelerine, kapıcıla- rına kadar ona acınmıyan, ona dövün- miyen yoktu. « İnşallah bir buhrandır gelir geçer » diye herkes dua ediyordu. Arkadaşları ne yapacaklarını şaşı- rmışlar, bir sağa bir sola koşuyor, pro- fesörlerinden Faruk'un kurtarılmasını rica ediyorlardı.

Kimseyi revire sokmuyorlardı. O : « Ben de ölmeliyim ! Ben de ölmeliyim ! » diye tepinip haykırıyor, sesi yorulunca yine alçak sesle : « Ben de ölmeliyim ! Ben de ölmeliyim ! » diye mütemadiyen sallanarak âdeta zikir çekiyordu.

İkinci gecenin sabahında onu bekleyen hasta bakıcı, gaceyarısı « Nermin ! Nermin ! Nermin ! » diye acı acı haykırdığını ve sonra birden hüngür hüngür ağlamaya başladığını, yine « Ben de ölmeliyim ! » lafını tek- rarladığını anlatıyordu. Onu Bakırkö- yüne müşahedeye götürmek için sıhhiye otomobiline korlarken bütün mektep ve bütün yoldan gelip geçenler göz yaşlarını tutamadılar.

Mevcut ipuçlarıyla vaka tetkik ve tahkik etrildi ve o kadavranın haki- katen Nermin adlı bir kadına âit ol- duğu meydana çıktı.

Nermin de Konyalı idi. Babası pek para canlısı muhtekir bir tüccar, annesi süs ve ziynet budalası bir acuzeydi. Bu güzel, ince, yüksek ahlâklı kızın bun- lardan doğmuş olmasına kimseler ina- namazdı. Nermin ortamektebi bitirdiği sene, yaz tatilini geçirmek üzere dede- sinin yanına gelen, Farukla tanışmıştı.

Faruk'un hemşiresi Nerminin sınıf hatta sıra arkadaşıydı ve ikisi de şimdi mu- allim mektebine gireceklerdi. Feriha Nermin'e hep ağabeyini anlatırdı. O kadar ki Nermin Faruk'un sevdiği şeyleri, sevmediklerini, konuşmalarını ve şakalarını herşeyini, herşeyini öğren- mişti, biliyordu. Sevgi nedir bilmiyen bu küçük kızın içinde Faruk'a karşı büyük bir alâka doğmuştu. Faruk'u ilk gördüğü gün ihtiyarının hâricinde olarak, gözlerini ona dikmiş ve Faru- gun bebeklerinin içine tatlı tatlı bak- mıştı. Bu nasıl olmuştu, o utangaç Nermin bu kadar büyük cesareti nasıl göstermişti şaşılacak şeydi. Kendisi de bunu farkedince yüzü kıpkırmızı olmuş ve oradan kaçmıştı.

Kafasında, derslerinden ve bakımsız Türk köylüsünün kalkınmasına yardım için mükemmel bir doktor olmak düşüncesinden başka bir şeye yer vermemiş olan Faruk günlerce Ner- mini düşünmeğe başladı. Nihayet dedesinin tarlada, Ferihanın çarşıda bulunduğu bir gün, Nermin gelince, onu bizzat kendisi karşıladı. Kendi odasına buyur etti. Ona sevgisini açtı. İki genç sevgili Feriha kapıyı çalınca ya kadar öpüstüler ve hayatlarının en tatlı anını yaşadılar. Çok az şey konu- şabilmişlerdi. Faruk meseleyi Ferihaya anlatacağını ve birkaç gün sonra izni bitip İstanbula dönünce oradan Feriha vâsıtasıyla kendisine mektuplar yaza- cağını ve mekteplerini bitirince evle- neceklerini söylemişti.

Faruk giderken Nerminin onu dolu gözlerle uğurladığı hemen şehirde mesele olmuş, dedikodu edilmişti. Nerminin acuze annesi zavallı kızcağızı babasına dövdürmüş ve Ferihayı evle- rine gelince içeri almamış ve kızıyla konuşmamasını istiyerek kovmuştu.

Buna rağmen Nerminle Feriha mektepte buluşuyorlar ve Feriha onun mektuplarını alıyor veriyordu. Ders yılı bitmek üzereydi ki birgün bu mektup işini de Nerminin annesine haber verdiler ve kızcağız mektebine gönde- rilmez, evden dışarı çıkarılmaz oldu.

Tam bu sıralarda Konyada sigorta müfettişi olduğunu söyleyen Sırrı adında bir züppe peyda olmuştu. Nermini mektebe gidip gelirken görmüş, çok beğenmiş, nihayet onların evine hulûl edebilmişti. Nerminin acuze annesine altın diye sahte bilezikler, Beyoğlu taşlarından pırlanta diye sahte yüzükler hediye ediyordu. İstanbuldaki muazzam servetinden bahsetmesi Nerminin şid- detli itirazlarına rağmen kızcağız zorla bu maceraperest serseriye verildi. Ner- min üzüntüsünden, ağlamaktan bir ay içinde iğne ipliğe dönmüştü. O uzun, dalgalı siyah saçlarını her gün omuzla- rından döküp tarayan, ören Nermin şimdi değil tuvaletine dikkat etmek dünyayı görmeyordu. Ölümü okadar çok arıyordu ki...

İstanbula getirildiği zaman ilk gün- denberi öğrendiği Sırrının bir dolandı- rıcıdan ibâret olduğunu büsbütün anla- mış ve bir hafta geçmeden aklını oy- natmıştı. Sırrı Nermini Bakırköyüne götürmüş : « Konyadan küçükken bizim eve hizmetçi getirilmişti. Annesi babası yoktur, iki senedir böyle delidir » diye bimarhaneye bırakmıştı. Nermin orada iki sene kaldıktan sonra ölmüş ve sahipsiz ölümler meyânında teşrihâneye yollanmıştı...

Şimdi de doktor çıkmasına bir yıl kalmış Faruk Bakırköyünde kapatıldığı hücresinin demir parmaklıklı pencere- sinden gelip geçen stajyer arkacaşla- rına : « Ben de ölmeliyim ! Ben de öl- meliyim ! » diye haykırmaktadır.

GENÇLER

TARİHİ SANCAK

Ali İsmet TEKİN

Düşmanlar çalıştı almağa seni
Kaç kişi uğraştı çalmağa seni.
Fakat sen bu yurdun canısın ancak,
Vatanın damarında kanısın Sancak.
Ayyıldızı alıp göklerden gine,
Sardin bağlarındaki o al rengine.
Vatanın verilmez canısın ancak
Yücesin! yücesin! tarihî sancak!

GÜYA

A. Cevdet DİKMEN

Bu gece dolaşan derdimle; benim
Şu nemli ve sessiz kumsalda تنها..
Vefalı hayali ve sevgilimin
Teselli veriyor gönlüme gûya.
Dolaşırken böyle kederli sefil
Asılmış göklere de kandil kandil
Çırpınıyor diye gönlümde hülya
Gülüyor yıldızlar gülüyor gûya..
Gülüyor bir çayın serin suları,
Gülüyor gecenin gamlı rüzgârı
Bir de cevap gibi sevgime gûya
Gülüyor kumların çitirtıları.
Gülüyor dalgalar gülüyor deniz
Gülüyordu gece de sessiz sessiz.

BİR KAHRAMANLIK DESTANI

Rifat POTIRA

Fransız bahriyelileri dört beş gün
evvel Fransa tarihine altın yazılarla
bir kahramanlık destanı hediye ettiler
Bu hareketlerle Fransanın büyük
ölülerini; şan ve şerefini kurtarmak
kudretini damarlarındaki asil kanından
alan ve ruhunu hürriyet meş'alesi ile
aydınlatan Türk milleti saygı ile anı-
yor. Bizim tarihimiz de böyle kahra-
manlıklarla dolu değil midir. Sakarya
berrak sesi ile bir kahramanlık men-
kibası fısıldamıyor mu? Niğbolu, Mo-
haç uzaktan uzağa eski menkibesinin
özleyişini çekmiyor mu? Çanakkale,
Plevne nedir?.

Bir gece içinde koca bir donanmayı
dağlardan aşırın Fatih, orduları Viya-
na kapısında at oynatan Kanunî, de-
virler açan, yoktan bir varlık yaratan
Atatürk Türk milletinin göğsünde bi-
rer kahramanlık abidesi değil midir.

Biz taşı ve toprağı, tarihi ve ordusu-
le kahraman bir milletiz. Kahramanlık
bizim için Ulvidir, adına secde ederiz.

İşte bunun içindir ki Fransız bahri-
yesini saygı ile anıyor ve bütün kal-
bimizle alkışlıyoruz.

YURDUMA GÖZ KOYANLARA

- Mehmetçiğin sözü -

Kahbe düşman göz koyma güzel yurduma sakın,
Eğer fikrin kötüyse senin ölümün yakın..

Özyurt tehlikesine her an karşı koyarız,
Kötü gözle bakanın gözlerini oyarız

Biz kimiz ? bize derler ; askerlerin askeri
Düşmanlar, bize derler : kahraman öz Türkeri

Bu yurt Ceddimizin armağanıdır bize,
Bu güzel yurt Türküdür hiç Türk verir mi size

Biz kimiz ? bize derler : kahraman öz Türkeri ,
Kimselere vermeyiz yurttan bir karış yeri

Bizi pek tanımazsan bir kere tarihe bak,
Kimler olduğumuzu hemen söyler her yaprak.

İşte onların bizde temiz Türk hamlesi var;
Bize saldıranlara yurdumuz olur mezar.

Nevzat AKDENİZ

YORULMAZ

A. BAYRAKTAR

Aşkın ateşiyle sararıp soldum,
Aşık mısın diye soru sorulmaz.
Gözlerim kör oldu hep ağlamaktan,
Sen darılsan bile Ali darılmaz .

Zaten güzel yüzün, birde gül takma,
Sararmış yüzüme öyle sert bakma,
Acı söz söyleyip yüreğimi yakma;
Güzelim hastayım bana vurulmaz.

Hasta oldum benim derdim veremdir,
Arkadaş içinde adım Kerem'dir
Senin güzel yüzün sanki iremdir,
İremi yüksekte ona varılmaz.

Sen bakma ağzımdan çıkan alkana
Benim bütün derdim hep senden yana
Sen mes'ut ol gülüm hiç bakma bana
Mes'ut olmak zordur kolay erilemez.

Derdim yine neden coşup çağladı,
Aşkim beni sana ipsiz bağladı,
Sevmedin benide gönlüm ağladı
Aşık olmayınca burada durulmaz

O kalem kaşların yine çatıldı.
Gözün sert bakışı yare atıldı,
Hasta diye başka ile satıldı,
Hasta aşıklara yarı sarılmaz

Kimsesiz aşığın gözü başında
Hasta vücut şimdi yere döşendi.
Yarım ona bakmak için üşendi,
Ölünceye kadar aşık yorulmaz.

KAĞNI GICIRTILARI

Talât TUNCER

Gamlı yollardan taşan,
Uzaklaşan yaklaşan,
Ninniler fısıldaşan;
Kağni gıcirtıları

Hıçkırıyor, inliyor
Köy yolları dinliyor;
Kağnıların sesini,
Bu hazin bestesini..

*
* *

FİKİRLER

Melâhat Süerdem'e

Güzel ve yeni buluşlarla süslenmiş «Dere»de ha-
kiki şiir zevkini tattık. Bu yolda çalışırsanız mu-
vaffakiyetinize yüzde yüz inanıyoruz. Karşılaştığımız
karşılaşacağımız zorluklar bulunabilir ve yardımımıza
güvenebilirsiniz. Yeni şiirlerinizi bekleriz.

Nevzat Akdeniz'e

«Temiz Türk» kamını taşımanın verdiği gururu, öz
yurt bekciliği vazifesinin şuurunu kazanmış bir genç
liğin duygularını ifade etmiş olmakla göksünüz kabar-
malıdır. Gönlü vatan aşkı ile dolu olanlar daima mu-
vaffak olur.

A. Cevdet Dikmen'e

Buluşunuz fena değil. Vezne, kafiye hakimsiniz.
Çalışırsanız muvaffak olursunuz.

Ali Bayraktar'a

Yapmacıktan uzak duygularınızın tabii ifade edili-
şi bakımından oldukça muvaffak olmuşsunuz. Bilginiz
zevkiniz ilerledikçe daha çok muvaffak olacağınızı
ümit ederiz.

A. İsmet Tekin'e

Çocuk kalbinizde taşıdığınız yüce sancak sevgisi-
ni oldukça muvaffakiyetle ifade etmişsiniz. İleride
daha çok muvaffak olacağınız şüphesizdir; çalışınız.

Rifat Potıra'ya

İfadeniz düzgün, fikirleriniz iyidir. «Kahramanlık bi-
zim için ulvidir, adına hürmet kendisine secde ederiz»
cümlesindeki güzelliği övmekten geçemeyeceğiz. Bu
yolda çalışınız.

Sosyal yardım kolunun faaliyeti

Halkevimizin Sosyal yardım kolu gün geçtikçe faaliyetini genişletmekte kimsesiz ve fakirlerin yardımına koşmaktadır.

Cumhuriyet bayramından bugüne kadar 86 fakir talebeye ayakkabı, iki fakir talebeye elbise yaptırmış, 11 kimsesiz aileye paraca yardımda bulunmuş; yoksul ve fakir hastaları muayene ettirmiş ilaçlarını almıştır. Ayrıca bir ailenin yakacağını temin etmiştir.

Şimdi de Samsun hayırsever tüccar ve esnafları tarafından yapılan 30 bin lira teberrü sayesinde geniş bir yardım işine girişilmiştir.

Elde mevcut 30 ton mısır unu, 10 ton fasulye ve 200 ton odunun, 2500 nüfuslu 754 fakir aileye dağılması hazırlıkları bitmiş ve dağılmağa başlanmıştır.

Her gün yeni tedbirlere, yeni çarelere baş vurarak kimsesiz ve yoksulların yardımına koşan sosyal yardım kolu başkanı Nebahet Erker ve arkadaşları Abdullah Enis, Yusuf Tekin, doktor İhsan Özgen'i candan tebrik ederiz.

Sıhhiye Vekilimiz Samsunda

Son yer sarsınısında felâkete uğrayan Erbaaya gelen Sıhhiye Vekilimiz Doktor Hulûsi Alataş 26/12/942 Cumartesi günü şehrimize de uğramışlardır. Partiyi, Halkevini, sıhhi kurumları ziyaret etmişler, Vatandaşları çiçek aşısı yaptırıp yaptırmadıkların işi ile meşgul olmuşlardır. Bu hususta lâzım gelenlere direktif vermişlerdir.

C. H. P. VİLÂYET KONGRESİ

(Baştarafı 21 inci sahifede)

Hususî idare tarafından yönetilmekte olan memleket hastahanesinin bugünkü vaziyeti ihtiyaçları tam karşılamadığı şehrimizin coğrafi mevkii itibarile hastahanesi olmıyan bir çok komşu vilâyetlerden muracaatlar vaki olduğu yersizlik yüzünden çoğu zaman bir çok hastaların geri çevrilmek zorunda kalındığı belirtilmiş hükûmetçe bir nümune hastahanesinin açılmasını temin için büyük kurultaya arzı uygun görülmüştür. Samsun için büyük bir hastahanesinin lüzumunu şu son Erbaa felâketi daha iyi göstermiş bulunuyor. Ümit ederiz ki bu iyi dilek pek yakında tahakkuk eder.

Havza ve Kavak kasabalarına içme suyu getirilmesi için bütçe imkânlarına göre yardım edilmesi karar altına alınmıştır.

Kongerede görüşülmesi icap eden bu meseleler bittikten sonra yeni idare heyeti seçimi yapılmıştır. Bundan sonra parti müfettişimiz sayın Hikmet Işık Milli Şefimizin yüksek vasıflarını belirten değerli bir hitabede bulunmuş ve idare heyetine başarılar diliyerek toplantıya son verilmiştir.

Ticaret Lisesinde Namık Kema'li Anış

Büyük vatansever şair Namık Kemal'in doğum yılı dolayısıyla Ticaret Lisesi talebeleri okullarında bir toplantı yapmışlar, büyük vatanseveri saygı ile anmışlardır.

15 Kuruş